

Aan de slag met de
Omgevingswet

Informatiemodel Omgevingswet (IMOW)

Versie   2.0.2
Geonovum

Datum   9 januari 2023

Colofon

Projectnummer	DSO-PR33
Document	Informatiemodel Omgevingswet
Identificatie	IMOW
Versie	2.0.2
Projectnaam	STandaard Officiële Publicaties met ToepassingsProfielen voor OmgevingsDocumenten (STOP/TPOD)
Projectnummer	PR33
Contactpersoon	Wilko Quak
Auteur(s)	DSO project 33

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Context standaard	6
1.2	Documentatie	7
1.3	Leeswijzer	8
2	Informatiemodel Omgevingswet	9
2.1	Context IMOW	9
2.2	Vrijetekststructuur	10
2.3	Artikelstructuur	11
2.4	Details IMOW	12
2.4.1	OW-object	12
2.4.2	OP-object	12
2.4.3	Locatie	13
2.4.4	Kaart en Kaartlaag	14
2.4.5	SymbolisatieItem	14
2.5	Verhouding OP en OW	15
2.5.1	Vrijetekststructuur in OP	15
2.5.2	Artikelsgewijze structuur in OP	15
2.5.3	Geometrie in OP	16
3	Technische implementatie IMOW	17
3.1	OW-bestanden	17
3.1.1	OW-manifest	17
3.1.2	Regeltekst	17
3.1.3	OW-specifieke annotaties	18
3.1.4	GML-bestanden	18
3.2	Randvoorwaarden bij aanleveren	19
3.2.1	Identificatie van OW-objecten	20
3.2.2	Status	21
3.2.3	Procedurestatus	21
3.2.4	XSD-bestanden	21
3.2.5	Waardelijsten	22
4	XML-omschrijving	23
4.1	Manifest	23
4.2	owBestand	23
4.3	Artikelstructuur	24
4.3.1	Regeltekst	24

4.3.2	Juridische regel	24
4.3.3	Activiteit	27
4.3.4	Gebiedsaanwijzing	28
4.3.5	Omgevingsnorm	28
4.3.6	Omgevingswaarde	29
4.3.7	Locatie	30
4.3.8	Pons	32
4.3.9	Kaart	32
4.4	Vrijetekststructuur	34
4.4.1	Divisie	34
4.4.2	Divisietekst	34
4.4.3	Tekstdeel	34
4.4.4	Hoofdlijn	35
4.4.5	Gebiedsaanwijzing	35
4.4.6	Kaart	35
4.5	Regelingsgebied	36
4.5.1	Regelingsgebied	36
4.6	Symbolisatie	36
4.6.1	SymbolisatieItem	36
5	Verschillen tussen IMOW en CIMOW	38
5.1	CIMOW-aspecten niet in IMOW	38
5.2	IMOW-aspecten niet in CIMOW	38
6	OP-aspecten relevant voor IMOW	40
6.1	De Regeling en diens Artikelen/Leden/Divisies	40
6.2	ConsolidatieInformatie	40
6.3	OP-informatieobjecten	41
6.4	GIO's	41
6.5	Norm-GIO's	43
6.6	Richtlijn voor het maken van GIO's o.b.v. OW-objecten	44
7	Muteren met het IMOW	46
7.1	Uitgangspunten relevant voor muteren	46
7.1.1	Stuur alleen gegevens op die gewijzigd zijn	46
7.1.2	Verwijder expliciet gegevens die niet meer gebruikt worden	46
7.1.3	Een wijziging van een object zorgt voor een nieuwe versie van het object	46
7.2	OW-objecten bij wijzigingsmethode renvooi	47
7.2.1	Nieuw object	47
7.2.2	Wijziging van een object	48

7.2.3	Beëindigen van object	49
7.3	Alternatieven voor de wijzigingsmethode renvoi	49
7.3.1	Intrekken & vervangen	49
7.3.2	Integrale tekstvervanging	50
7.4	Directe mutaties	51
7.5	Ontwerp-objecten	51
7.5.1	Initieel ontwerpbesluit	52
7.5.2	Ontwerpwijzigingsbesluit	52
A	Bijlage: versiehistorie	54

1 Inleiding

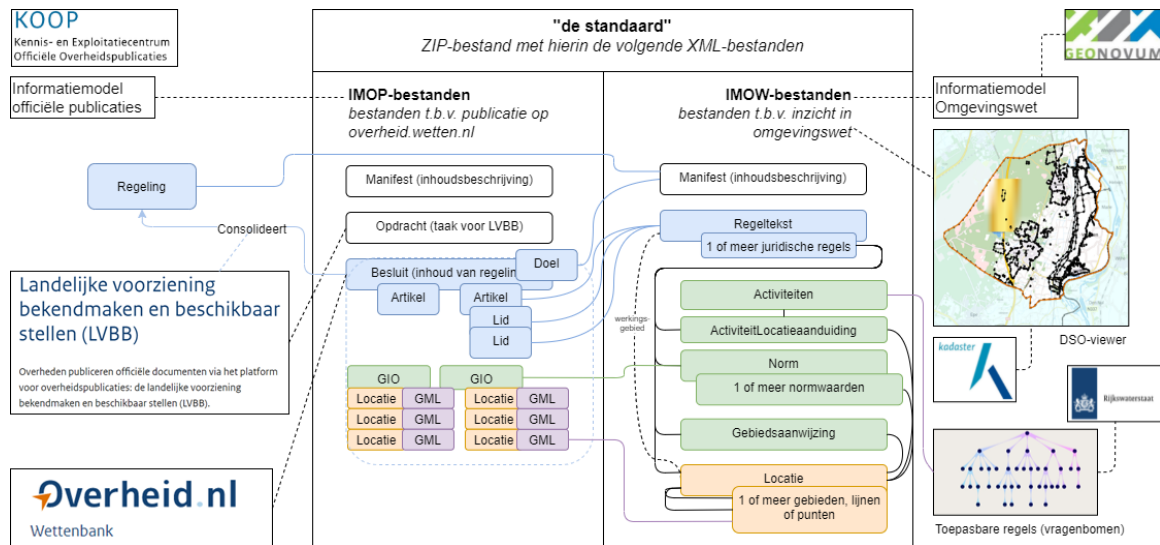
Dit document beschrijft het Informatiemodel Omgevingswet (IMOW) dat gebruikt wordt in de keten van plan tot publicatie voor het annoteren van besluiten. Het IMOW is gebaseerd op het conceptuele model CIMOW. CIMOW hoort bij de reeks conceptuele modellen waarop de ketens van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) gebaseerd zijn. Het IMOW specificeert hoe de concepten van het CIMOW geïmplementeerd moeten worden. Het IMOW is relevant voor het aanleveren richting het DSO.

In paragraaf 1.1 wordt een context geboden van de standaard. Vervolgens wordt in paragraaf 1.2 een context geboden van de aanwezige documentatie en waar je wat kunt vinden. In paragraaf 1.3 wordt de verdere inhoud van dit document toegelicht.

1.1 Context standaard

Wanneer je in de context van de Omgevingswet als bevoegd gezag besluit over het wijzigen van een regeling (bijvoorbeeld een Omgevingsplan) en dat besluit officieel wilt publiceren doe je dit door een zip bestand, met de inhoud van het besluit, aan te leveren naar de LVBB, de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen. Hoe dat bestand gestructureerd moet zijn staat beschreven in verschillende standaarden:

- De [LVBB bronhouderkoppelvlak](#) standaard beschrijft welke bestanden er in de aanlevering moeten zitten wat voor eisen er zijn aan de namen van de bestanden etc.
- De [STOP](#) standaard legt de documentstructuur van de tekst van het besluit vast. Ook beschrijft deze standaard veel metadata voor de verwerking van het besluit. Er is onderscheid tussen documenten met een artikelstructuur en vrije-tekst documenten. Verder beschrijft de STOP standaard hoe geografische informatieobjecten (GIO's) moeten worden aangeleverd. Deze informatie vormt gezamenlijk de inhoud van de regeling.
- Het [IMOW](#) (dit document) beschrijft hoe de tekstonderdelen van een besluit te annoteren zijn, zodat ze beter verwerkt (en op een kaart getoond) kunnen worden in het DSO. Een annotatie bestaat uit een IMOW object dat gekoppeld is aan identificeerbare onderdelen van de tekst. Het IMOW is bedoeld voor het realiseren van functionaliteit ten behoeve van het bevragen van een regeling in DSO-verband. Data zijn hiervoor bezien van uit geografisch perspectief. Bij een IMOW-aanlevering kun je denken aan het duiden van specifieke activiteiten op de kaart of het meeleveren van functies of beperkingengebieden. In principe zorgen de gegevens die aangeleverd worden vanuit het IMOW dat de buitenwereld in staat is om de Omgevingswet-informatie op een kaart terug te vinden
- Toepassingsprofielen omgevingsdocumenten (TPOD's). Per type omgevingsdocument is er ook een set aanvullende regels specifiek voor dat type omgevingsdocument. In de TPOD's is opgenomen hoe die toegepast moeten worden.

Figuur 1 Schematisch overzicht van aanlevering conform de standaard

1.2 Documentatie

In deze paragraaf worden de verschillende documenten behorend bij de DSO standaarden kort toegelicht zodat het duidelijk is waar welke informatie te vinden is.

IMOW – plan tot publicatie

Dit document. Hierin staat beschreven hoe annotaties bij een besluit aangeleverd dienen te worden en hoe je aanlevert conform de set van IMOW.xsd's. Deze XSD's (XML-schema's) worden gebruikt voor de beschrijving van XML-gebaseerde gegevensuitwisseling in het DSO. Het IMOW implementeert de objecten beschreven in het CIMOW.

CIMOW – plan tot publicatie

Het conceptueel informatiemodel, hierin staat beschreven welke objecttypen het CIMOW kent en hoe deze zich tot elkaar verhouden. Het CIMOW is het leidende informatiemodel voor informatie-uitwisseling binnen het DSO.

STOP

De Standaard Officiële Publicaties beschrijft hoe je een omgevingsdocument aanlevert conform de schema's behorend bij de STOP-standaard.

TPOD

Toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten (TPOD's) beschrijven de juridische en informatiekundige context voor de specifieke omgevingsdocumenten. Zie de publicatie van de standaard voor de actuele lijst toepassingsprofielen:

- Omgevingsplan (het omgevingsdocument dat gemeenten aanleveren, het voormalige bestemmingsplan)
- Omgevingsverordening (het omgevingsdocument dat provincies aanleveren, de voormalige provinciale verordening)
- Waterschapsverordening (het omgevingsdocument dat waterschappen aanleveren)
- Algemene maatregelen van bestuur/ ministeriële regeling (AMvB/MR, de omgevingsdocumenten die worden aangeleverd vanuit het rijk)

- Projectbesluit (het omgevingsdocument waarmee een specifiek project mogelijk wordt gemaakt)
- Omgevingsvisie (het omgevingsdocument waarmee het bevoegd gezag een visie kan maken)

De validatiematrix

Dit document beschrijft validatieregels waaraan aanleveringen dienen te voldoen. Dit document is zelf geen standaard maar is een opsomming van regels die in de standaarden beschreven staan en waar tegen gevalideerd kan worden

Voorbeeldbestanden (Implementatiebestanden)

Dit zijn voorbeelden van correcte aanleveringen. Deze geven inzicht hoe IMOP en IMOW technisch toegepast moeten worden om een nieuw omgevingsdocument aan te leveren.

Waardelijsten

Dit document geeft aan welke waarden er gekozen kunnen worden bij aan de waardelijsten gekoppelde attributen van IMOW. Waardelijsten worden in de Stelselcatalogus gepubliceerd en maken dus geen onderdeel uit van de XML-schema's. De stelselcatalogus is te vinden op:

<https://stelselcatalogus.omgevingswet.overheid.nl/waardelijsten>

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het informatiemodel en zijn onderdelen. Verder wordt het informatiemodel in de context geplaatst van de standaard voor officiële publicaties.

Hoofdstuk 3 bespreekt de technische implementatie en geeft hierbij aan welke bestanden er verwacht worden en beschrijft de randvoorwaarden voor het aanleveren.

Hoofdstuk 4 gaat gedetailleerd in op hoe de OW-bestanden er uit dienen te zien en geeft een XML-beschrijving van ieder bestand dat aangeleverd kan worden.

Hoofdstuk 5 geeft weer waar het CIMOW en IMOW afwijken. Hoofdstuk 6 bekijkt enkele aspecten uit STOP die relevant zijn voor de werking van OW en geeft richtlijnen over de wijze waarop OW zich verhoudt tot STOP. Hoofdstuk 7 beschrijft het muteren van OW-objecten.

2 Informatiemodel Omgevingswet

Dit hoofdstuk beschrijft het Informatiemodel Omgevingswet (IMOW). Paragraaf 2.1 geeft een toelichting over het IMOW, vervolgens wordt er in paragraaf 2.2 gekeken hoe het IMOW eruitziet bij vrijetekststructuur en in paragraaf 2.3 wordt de artikelsgewijze structuur toegelicht. In paragraaf 2.4 wordt een aantal belangrijke diagrammen uitgelicht. In paragraaf 2.5 tenslotte wordt de verhouding tussen OP en OW beschreven.

2.1 Context IMOW

De IMOW standaard beschrijft hoe je de tekst van een regeling (zoals beschreven in de STOP standaard) kunt annoteren met OW-objecten. Dit gebeurt door OW-objecten mee te sturen in een levering en deze aan tekstonderdelen van OP te koppelen via de identificatie van die tekstonderdelen, het wld. OW-objecten zelf kunnen weer gekoppeld zijn aan andere OW-objecten waardoor er naast de tekst ook een gestructureerde collectie objecten bij een regeling ontstaat. Deze structuur kan bijvoorbeeld gebruikt worden om de inhoud van de regeling via een kaart te ontsluiten.

De STOP standaard beschrijft twee soorten tekststructuren voor omgevingsdocument: de artikelsgewijze structuur en de vrijetekststructuur. Afhankelijk van de documentstructuur (welke je kunt gebruiken is vastgelegd in de TPOD documenten) worden verschillende objecten meegeleverd. Voor beide typen omgevingsdocumenten is een diagram toegevoegd met hierin de aanwezige objecttypen, attributen en relaties.

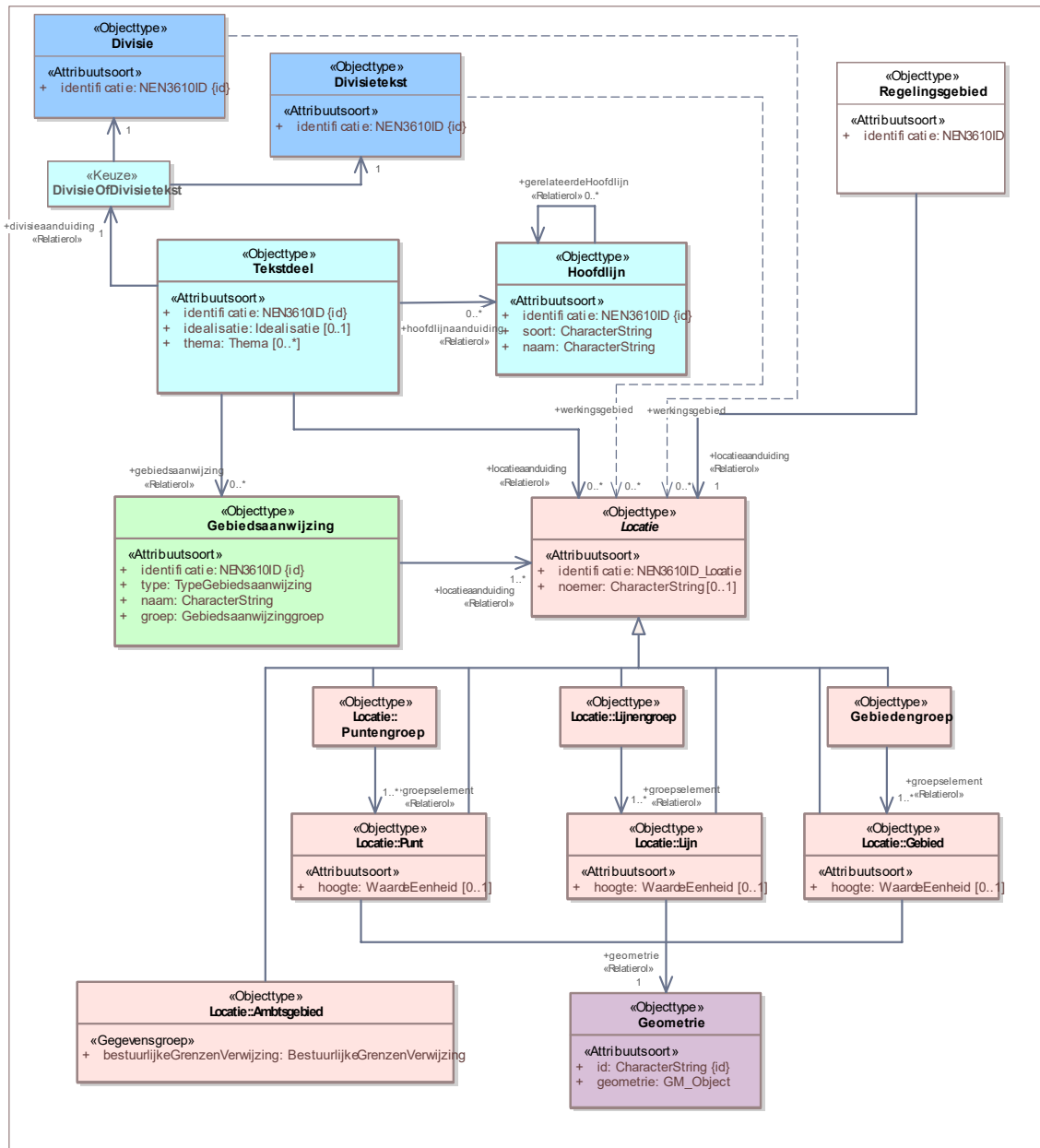
De UML-diagrammen worden gebruikt om de IMOW-schema's mee te genereren. Deze koppeling zorgt voor directe link tussen wat je in de diagrammen ziet en de wijze waarop OW-bestanden gestructureerd moeten worden. In deze diagrammen wordt de volgende legenda gebruikt:

OP-koppelingsverwijzingen zijn objecten die hun oorsprong kennen in STOP. Een Regelobject verwijst naar een regel. Regellocatie objecten koppelen Locaties aan regels. Datatypes groeperen bij elkaar horende gegevens. Locatie objecten zijn concrete locaties. Geometrie geeft een geometrie in coördinaten. Context objecten plaatsen de objecten van het IMOW in een bredere context.

2.2 Vrijetekststructuur

De onderstaande afbeelding geeft aan hoe het UML-diagram voor vrijetekststructuur eruitziet.

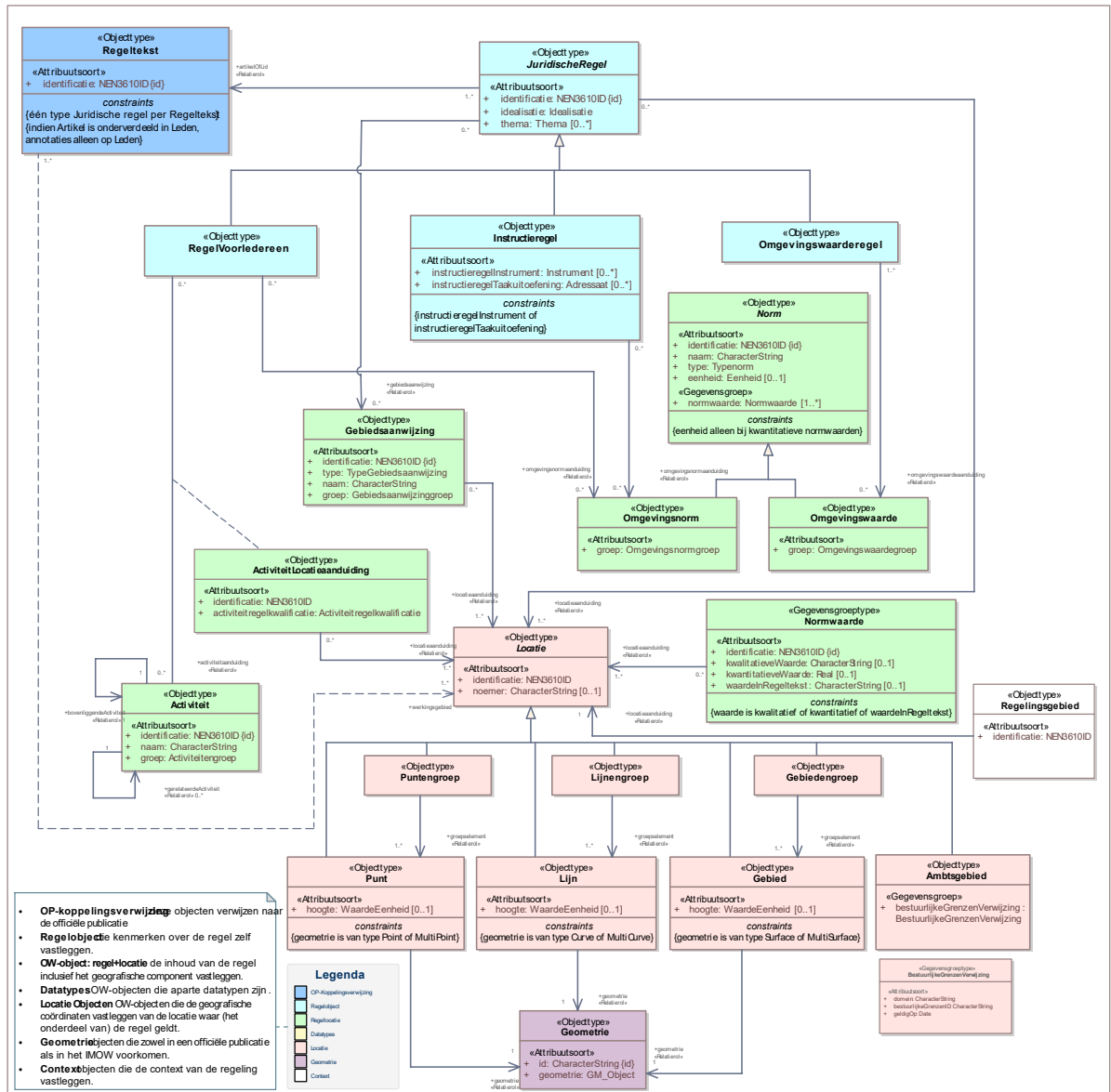
Figuur 2 UML-diagram vrijetekststructuur

Binnen de vrijetekststructuur is een Divisie een OP-object. Dit betekent dat de inhoudelijke tekstgegevens worden aangeleverd in het IMOP-gedeelte en dat je vanuit OW verwijst naar deze Divisie. Vanuit OW kun je een of meerdere tekstdelen aangeven bij de Divisie. Een tekstdeel kan optioneel nog één of meerdere hoofdlijnen, gebiedsaanwijzingen, en/of locaties bevatten. Tevens kan er een locatie direct gekoppeld zijn aan het tekstdeel of kan de locatie via de gebiedsaanwijzing gekoppeld zijn aan het tekstdeel. De locatie is een supertype van ofwel

een lijn, punt, gebied of een groep van lijnen, punten of gebieden. Uiteindelijk heeft ieder subtype van locatie een geometrie die als los GML-bestand wordt meegeleverd.

2.3 Artikelstructuur

Figuur 3 toont het UML-diagram voor artikelsgewijze structuur.

Figuur 3 UML-diagram Artikelstructuur

Net zoals bij vrijetekststructuur begint artikelsgewijze structuur met een OW-object dat zijn oorsprong kent uit OP, namelijk de Regeltekst. Deze bevat een verwijzing naar het ID dat vanuit OP hoort bij een artikel of een lid (zie 3.1.2). Vervolgens kunnen er een of meerdere Juridische regels zijn die verbonden zijn aan de regeltekst. Een juridische regel heeft drie subtypen (Regelvoorledereen, Instructieregel, Omgevingswaarderegel) die allen afzonderlijke relaties hebben met de verschillende OW-objecten. Deze OW-objecten zijn: Gebiedsaanwijzing, Activiteit, Omgevingswaarde en Omgevingsnorm. Een Omgevingsnorm of Omgevingswaarde

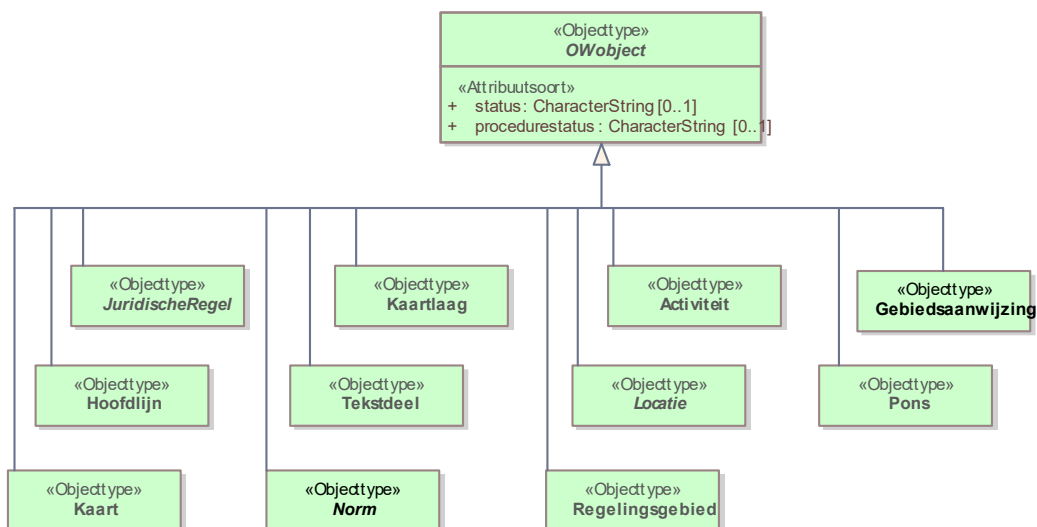
hebben altijd een Normwaarde, dit kan zijn een kwalitatieve of kwantitatieve waarde. Vervolgens hebben Normwaarde, Activiteit en Gebiedsaanwijzing nog een relatie met een Locatie. De locatie is een supertype van ofwel een lijn, punt, gebied of een groep van lijnen, punten of gebieden. Uiteindelijk heeft ieder subtype van locatie een geometrie die als los GML-bestand wordt meegeleverd (zie 3.1.4). Aanvullend hierop heeft de artikelstructuur een Pons-object die alleen gebruikt kan worden bij het omgevingsplan, dit is een losstaand objecttype dat een relatie heeft met een Locatie (zie 4.3.8).

2.4 Details IMOW

Onderstaande diagrammen bevatten een nadere detaillering van objecten uit het IMOW

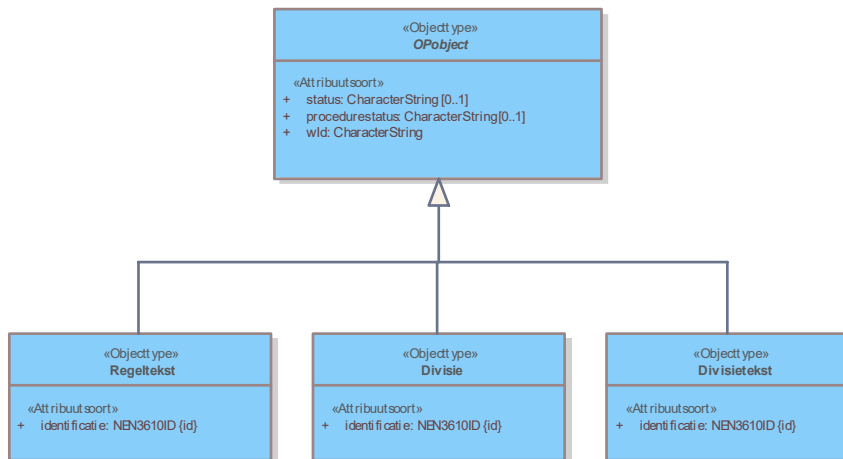
2.4.1 OW-object

In de lopende tekst wordt gesproken over OW-object. In de uitwisseling (en dus in het UML) wordt OWobject gebruikt. Instanties van de in dit diagram genoemde klassen (en subklassen) kunnen voorkomen in het IMOW deel van een aanlevering.

2.4.2 OP-object

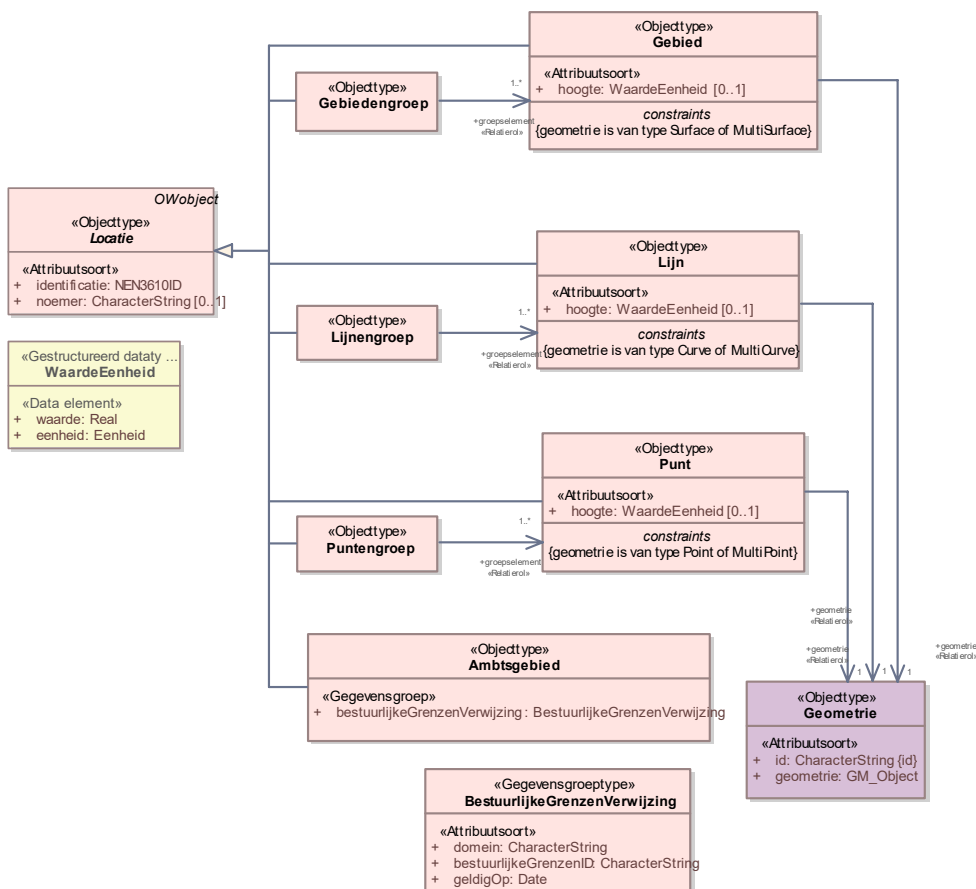
OP-objecten zijn binnen de context van IMOW OW-objecten die een rechtstreekse verwijzing bevatten naar een geïdentificeerd onderdeel van de STOP tekst. Deze verwijzing is opgenomen in het wld attribuut.

In de lopende tekst wordt gesproken over OP-object. In de uitwisseling (en dus in het UML) wordt OObject gebruikt.

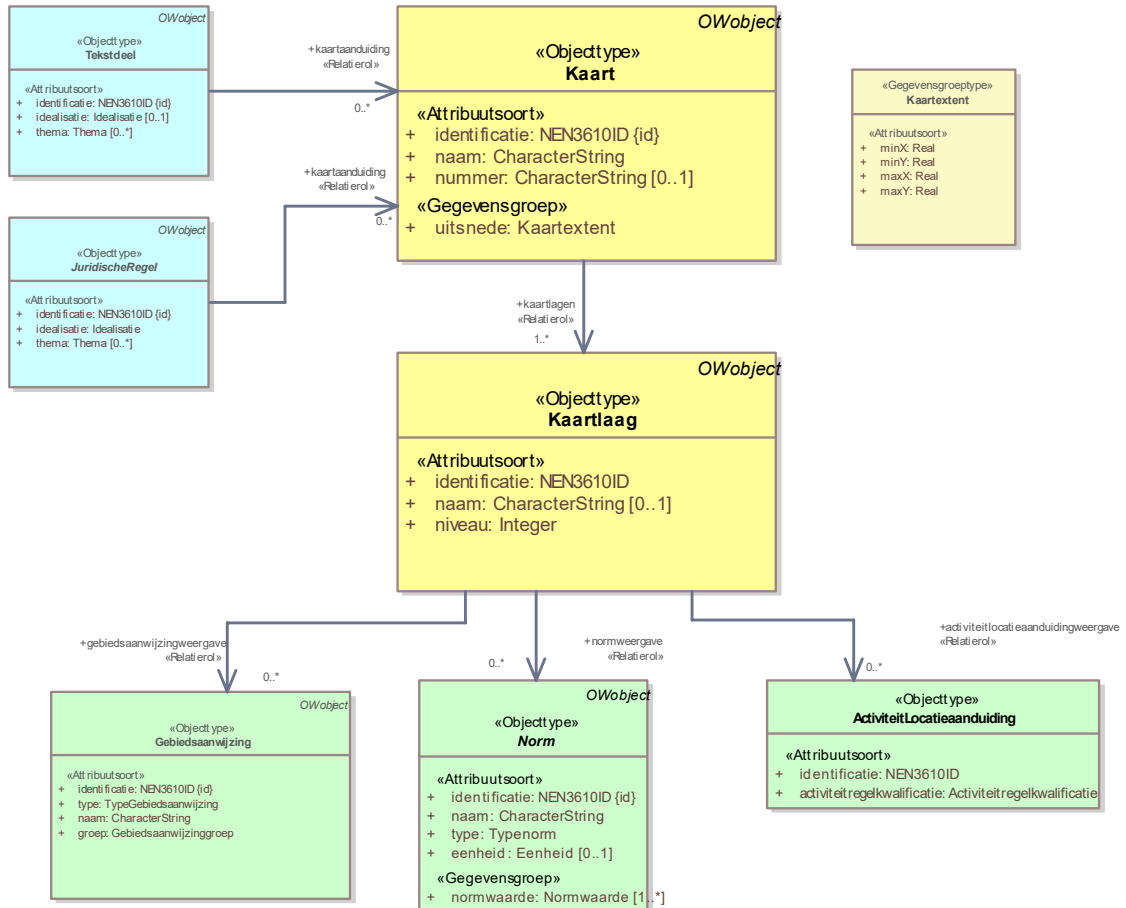
2.4.3 Locatie

Locatie modelleert de locatie die aan OW-objecten wordt toegekend. Het is een apart object dat locatie specificeert in punt, lijn, gebied en samengestelde groepen daarvan. Met een verwijzing naar Geometrie worden de coördinaten opgenomen. De Geometrie objecten worden uitgewisseld in een apart geometrie-bestand.

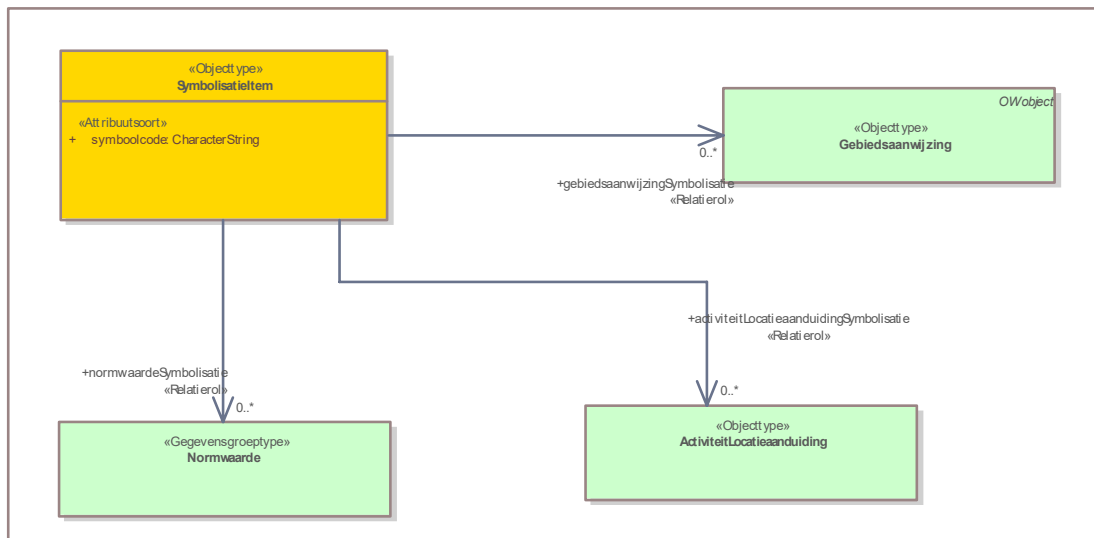
2.4.4 Kaart en Kaartlaag

Het model kaart modelleert de onderdelen die nodig zijn om een kaart te benoemen en kaartlagen samen te stellen uit locatie en inhoudelijke informatie van andere OW-objecten.

2.4.5 Symbolisatieitem

Met Symbolisatieitem wordt met een symbolisatiecode de kleur en patroon weergave van onderdelen op een kaart gespecificeerd.

2.5 Verhouding OP en OW

Tussen de twee standaarden zijn er drie objecttypen die de samenhang tussen het OP- en het OW-deel vormgeven, dit zijn: Regeltekst, Divisie en Geometrie. OP maakt ook onderscheid tussen de vrijetekststructuur en artikelsgewijze structuur.

2.5.1 Vrijetekststructuur in OP

OP bouwt vrijetekststructuur op door te duiden dat het mogelijk is om twee elementtypen te gebruiken bij vrijetekst, namelijk: Divisie en Divisietekst. Het hoogste niveau is altijd een Divisie, deze mag onderliggende Divisies bevatten waar uiteindelijk ook een Divisietekst met Inhoud in moet zitten. De Inhoud bevat alleen inhoudelijke tekst. Dit betekent dat Divisie gebruikt wordt om de tekst te structureren in bijvoorbeeld verschillende hoofdstukken of paragrafen.

Binnen OW is Divisie een subklasse van OP-object. Dit betekent dat er vanuit Divisie een verwijzing is naar de identificatie in OP ofwel de wld van de Divisie in OP en naar de identificatie van de regeling in OP, de wld van de regeling. Zo zorgt het OW dat er op het diepste inhoudelijke niveau een verwijzing is naar het OP-deel.

2.5.2 Artikelsgewijze structuur in OP

OP bouwt artikelsgewijze structuur op door te benoemen welke elementen binnen een ander element mogen vallen. Zo heeft bijvoorbeeld binnen een Regeling een Hoofdstuk de mogelijkheid om meerdere Paragrafen te bevatten of meerdere Artikelen, een Paragraaf kan op zijn beurt weer meerdere Artikelen of Subparagrafen bevatten. Zodoende kom je uiteindelijk uit op het diepste niveau, namelijk Artikel waarbinnen Inhoud moet zitten, hier staat de inhoudelijke tekst van het artikel in.

Binnen OW is Regeltekst een subtype van OP-object, dit betekent dat er vanuit Regeltekst een verwijzing is naar de identificatie in OP ofwel de wld van het artikel en naar de identificatie van de regeling vanuit OP, de WorkID van de regeling. Zo zorgt het OW ook bij artikelsgewijze structuur dat er op het diepste inhoudelijke niveau een verwijzing is naar het OP-deel.

2.5.3 Geometrie in OP

In OP wordt gebruik gemaakt van een andere modelconstructie om tekst en data aan geometrie te koppelen dan de constructie in OW. Het element dat vanuit OP gebruikt wordt om naar geometrieën te verwijzen heet een geografisch informatieobject (GIO). Het OP krijgt altijd een GIO indien er een geometrie wordt aangeleverd. Een GIO zorgt voor de koppeling in OP tussen een inhoudelijk deel van het besluit en een geometrie (ofwel het werkingsgebied van de regel).

In OW worden geen GIO's aangeleverd, maar juist locaties, zoals toegelicht in 2.2 en 2.3. Uiteindelijk verwijst zowel OW als OP naar hetzelfde geometrie-bestand, maar op een andere manier (OP via GIO's en OW via Locaties).

3 Technische implementatie IMOW

Dit hoofdstuk beschrijft hoe het IMOW technisch ingevuld dient te worden. Het start in paragraaf 3.1 met het toelichten van OW-bestanden. In paragraaf 3.2 staan randvoorwaarden benoemd bij het aanleveren.

3.1 OW-bestanden

Een OW-aanlevering bestaat uit de volgende bestanden:

- OW-manifest [verplicht]
- OW-regelingsgebied [verplicht, per omgevingsdocument moet altijd het gebied van de regeling een keer zijn aangeleverd. Dit betekent niet dat iedere aanlevering per se een regelingsgebied moet bevatten.]
- OW-specifieke annotaties, dit kunnen zijn:
  - Activiteiten
  - Gebiedsaanwijzingen
  - Kaart
  - Omgevingsnormen
  - Omgevingswaarden
  - Pons(en)
  - Regeltekst(en)
  - Tekstdeel
  - Hoofdlijn
- OW-Locaties (die verwijzen naar de ID van de geometrie in de meegeleverde GIO, of in het geval van een Ambtsgebied een verwijzing naar de bestuurlijkeGrenzen-voorziening)

3.1.1 OW-manifest

De OW bestanden zijn opgesomd in het ow specifieke manifest. Hierin plaats je de versie van de regeling waar de aanlevering bij hoort. Vervolgens specificeer je in dit bestand de OW-specifieke annotaties die je meevert. Hierdoor staat per OW-bestand alleen dezelfde soort objecten gedefinieerd. Per 1.0 is het niet meer mogelijk om in het OW-manifest GML-bestanden mee te geven, dit gebeurt in het (OP-)manifest.

Zie de opgeleverde voorbeeldbestanden voor een concreet voorbeeld van een manifest.

3.1.2 Regeltekst

In het regeltekst-bestand leg je de koppeling tussen de gegevens vanuit het IMOP en het IMOW. Dit gebeurt middels het OW-object van Regeltekst. Deze Regeltekst bevat twee attributen die verwijzen naar het IMOP, dit zijn wld en wldRegeling. wld verwijst naar het ID van het artikel of lid uit IMOP. wldRegeling verwijst naar het ID van de regeling uit IMOP. Regeltekst heeft zelf ook nog een identificatie, hier wordt naar verwezen vanuit OW-objecten.

In het document van Regeltekst dien je ook Juridische Regels te definiëren. Een juridische regel maakt het mogelijk om te duiden welke OW-objecten worden aangemerkt in een bepaald artikel of lid. Juridische Regel is een abstract objecttype dat drie subtypen heeft, namelijk: RegelVoorledereen, Instructieregel en Omgevingswaarderegel.

De Juridische regels hebben sinds versie 1.0 een identificatie, dit is toegevoegd om te zorgen dat deze te muteren zijn. Tevens hebben ze een attribuut genaamd: 'artikelOfLid', welke verwijst naar de OW-Regeltekst. Vul hierin dezelfde waarde van identificatie in als de waarde die is opgenomen in de OW-Regeltekst.identificatie.

Verder kennen OW-objecten ook onderlinge relaties. Zo heeft een Juridische regel een relatie naar o.a. een Activiteit, Omgevingsnorm, Gebiedsaanwijzing en andere objecten. De XSD's kennen hiervoor een Ref element, zoals ActiviteitenRef. Vul hierin de identificatie in van het gerelateerde objecttype, oftewel de waarde die staat in het element identificatie van het desbetreffende object.

3.1.3 OW-specifieke annotaties

Naast Regeltekst zijn er meerdere OW-objecten die meegeleverd kunnen worden in het IMOW. Zo heeft een Activiteit een relatie naar een Locatie. De XSD's kennen hiervoor een Referentie-element, zoals LocatieRef. Vul hierin de identificatie in van het gerelateerde objecttype, dit is de waarde die staat in het element identificatie van het desbetreffende object.

Het is de bedoeling dat de identificaties van OW-objecten in de OW-bestanden geschikt moeten zijn voor het bevoegd gezag (BG) zelf en voor gebruik/afname vanuit de landelijke voorziening digitaal stelsel Omgevingswet (DSO-LV) door het DSO, de BG en derden.

De identificatie van een OW-object, zoals een Locatie, krijgt daarom bij BG een lokale identificatie die bepaald wordt door BG zelf. Deze lokale identificatie komt vervolgens in alle ketens herkenbaar beschikbaar en moet daarom globaal uniek zijn, of gemaakt (kunnen) worden, zodat deze geschikt is voor gebruik in de LVBB en DSO-LV en afnemers daarvan.

Onderstaande beschrijft de specificatie hiervoor.

De lokale identificatie vormt de basis voor de keten van BG naar DSO en weer terug naar BG of derden.

- Bij uitwisseling van informatie in ketens met andere partijen, dan wordt deze lokale identificatie globaal uniek gemaakt, via vaste afspraken (zie 3.2.1).
- Keten van plan tot publicatie, opname in OP bestanden: zie OP specificatie.
- Keten van plan tot publicatie, opname in OW bestanden: zie hieronder.

Als er sprake is van informatie die én in OW-bestanden zit én in OP-bestanden zit, dan is de lokale identificatie het verbindende gegeven.

3.1.4 GML-bestanden

De GML-specificaties volgen de regels van de standaard Basisgeometrie (de versie die is vastgesteld op 30 september 2020): <https://docs.geostandaarden.nl/nen3610/def-st-basisgeometrie-20200930/>

Het bijbehorende GML applicatieschema Basisgeometrie.xsd is gepubliceerd op: <https://register.geostandaarden.nl/gmlapplicatieschema/basisgeometrie/>

Voor de zelfstandig leesbaarheid van IMOW-standaard is de inhoud van de genoemde standaard Basisgeometrie en het schema ook opgenomen in IMOW.

GML-versie en profiel: GML 3.2.2 – SF-0.

Simple features profile 0 is gekozen omdat de inhoud van dit model geen constructies heeft die complexer zijn dan SF-0. Voor geometrietypen is er tussen SF-0, SF-1 en SF-2 geen verschil. Over de data gekoppeld aan dit geometriemodel wordt niets gezegd. Die hebben hun eigen complexiteitseisen.

Coördinaatreferentiestelsel: Het is verplicht om de srsName in te vullen op het hoogste niveau van een geometrie. Dat betekent dat van een samengestelde geometrie, een multi-geometrie, alleen op het niveau van de samenstelling de srsName verplicht is ingevuld.

Invul-instructie:

- RD stelsel (2D): srsName="urn:ogc:def:crs:EPSG::28992"
- ETRS89 (2D): srsName="urn:ogc:def:crs:EPSG::4258"

De beschrijving van de respectievelijke EPSG codes zijn te vinden onder de url's met het format: "http://www.opengis.net/def/crs/EPG/0/" "epsgcode". Bijvoorbeeld voor EPSG 28992 is dat: <https://www.opengis.net/def/crs/EPG/0/28992>

Momenteel worden in het DSO de 3D-coördinatenreferentiestelsels nog niet ondersteund (EPSG:4937, EPSG:7415, EPSG:7423).

gml:id: Voor implementatie in GML zijn er aanvullende specificaties als het gaat om het invullen van een gml:id attribuut. Dit gml:id attribuut heeft geen informatiewaarde maar is nodig om interne en externe referenties te realiseren voor gebruik binnen het gml formaat. Voor de GML 3.2.1 was dit een verplicht element maar voor GML 3.2.2 is dit optioneel.

Indien de optionele gml:id wordt toegepast dient deze globaal uniek te zijn en mag de waarde conform de gml specificaties alleen met een letter of een underscore beginnen.

Nauwkeurigheid van coördinaten: Coördinaten opgenomen bij een geometrie worden standaard uitgewisseld met een getalsnauwkeurigheid van 1 mm of het equivalent daarvan in graden. Voor RD,NAP en ETRS89 komt dat overeen met de volgende nauwkeurigheden:

- RD in meters 3 decimalen (1 mm);
- NAP-hoogte in meters 3 decimalen (1 mm);
- ETRS89-breedte in graden 8 decimalen (1,1 mm);
- ETRS89-lengte in graden 8 decimalen (0,7 mm);
- ETRS89-hoogte in meters 3 decimalen (1 mm).

Alles wat nauwkeuriger is wordt afgerond op deze nauwkeurigheid van 3 of 8 decimalen.

Afronding is volgens de volgende regel:

0.0015 -> 0.002;

0.0014 -> 0.001.

3.2 Randvoorwaarden bij aanleveren

Bij het aanleveren dient er rekening gehouden te worden met verschillende aspecten. In 3.2.1 wordt beschreven hoe de identificatie van de objecten er uit dient te zien. In 3.2.2 en 3.2.3 worden de Status en Procedurestatus beschreven. In 3.2.4 wordt toegelicht hoe de XSD's er uitzien en waar deze te vinden zijn. In 3.2.5 worden waardelijsten beschreven.

3.2.1 Identificatie van OW-objecten

De wijze van het identificeren van objecten in het IMOW volgt de NEN3610-standaard. De identificatie volgt de volgende reguliere expressie:

```
nl\.imow-(gm|pv|ws|mn|mnre)[0-9]{1,6}\.
(regeltekst|gebied|gebiedengroep|lijn|lijngroep|punt|puntengroep|activiteit|gebiedsaanwijzing|omgevingswaarde|omgevingsnorm|pons|kaart|tekstdeel|hoofdlijn|divisie|kaartlaag|juridischeregel|activiteitlocatieaanduiding|normwaarde|regelingsgebied|ambtsgebied|divisietekst)\.[A-Za-z0-9]{1,32}
```

Tabel 1 Toelichting:

Onderdeel van reg. exp.	Betekenis
nl.imow-	Alle gegevens die worden aangeleverd vanuit het IMOW dienen te starten met nl.imow-
(gm pv ws mn mnre)	keuze voor een code voor de bestuurslaag* van de bronhouder: gm voor gemeente, pv voor provincie, ws voor waterschap of mnre voor ministerie
[0-9]{1,6}	de overheidscode van de bronhouder, maximaal 6 cijfers
\.	een punt
(regeltekst gebied gebiedengroep lijn lijngroep punt puntengroep activiteit gebiedsaanwijzing omgevingswaarde omgevingsnorm pons kaart tekstdeel hoofdlijn divisie kaartlaag juridischeregel activiteitlocatieaanduiding normwaarde regelingsgebied ambtsgebied** divisietekst)	keuze voor de naam van het IMOW objecttype van het object waar de identificatie betrekking op heeft
\.	een punt
[A-Za-z0-9]{1,32}	Een codereeks van minimaal 1 en maximaal 32 alfanumerieke tekens, te bepalen door de bronhouder

De lokale identificatie als geheel wordt dan bijvoorbeeld: nl.imow-gm0200.gebied.2019000001

* In de code van de bestuurslagen mogen de bestuurslagen geen hoofdletters bevatten.

** de uitzondering voor ambtsgebied-identificaties is er uitgehaald, dit betekent dat een ambtsgebied-ID zich op de reguliere wijze verhoudt tot andere OW-objecten.

Het bestuurlijkeGrenzenID

Voor Ambtsgebieden is een extra identificatie nodig die verwijst naar de bestuurlijkeGrenzenvoorziening¹. Deze identificatie is de bestuurlijkeGrenzenID en ziet als volgt uit:

¹ <https://brk.basisregistraties.overheid.nl/bestuurlijke-grenzen-api>

Tabel 2

Onderdeel van reg. exp.	Betekenis
(GM PV WS LND)	keuze voor een code voor de bestuurslaag* van de bronhouder: GM voor gemeente, PV voor provincie, WS voor waterschap of LND voor het Rijk**
[A-Z0-9.]{1,7}	de overheidscode van het bevoegd gezag i.r.t. het bestuurlijk gebied zoals bekend in de bestuurlijkeGrenzen-voorziening. Dit bestaat uit hoofdletters, punten en cijfers, met een maximum van 7 tekens.

De lokale identificatie als geheel is dan bijvoorbeeld: GM0297 of LND6030.A

3.2.2 Status

De status is bedoeld om in aan te geven dat het OW-object een specifieke status heeft. In de huidige versie is het alleen mogelijk om hier de status: 'beëindigen' in aan te geven. De implementatie hiervan wordt toegelicht in hoofdstuk 4.

Met de waarde 'beëindigen' wordt aangegeven dat een bepaald OW-object beëindigd moet worden. Het stelsel zal vervolgens het object op inactief zetten, en het zal alleen nog maar getoond worden als iemand een tijdreis-vraag stelt.

Een voorbeeld van een tijdreis-vraag is: 'welke regel was een jaar geleden geldig op deze locatie?'

3.2.3 Procedurestatus

De procedurestatus kan gebruikt worden om aan te geven dat een bepaald OW-object een specifieke procedurestatus heeft. In de huidige versie is het alleen mogelijk om hier de procedurestatus: 'ontwerp' in aan te geven.

De procedurestatus 'ontwerp' staat voor ontwerpbesluit. Hiermee geef je aan dat een bepaald OW-object alleen als ontwerp getoond moet worden. Het stelsel zal vervolgens bij dit OW-object aangeven dat dit iets is wat specifiek geldt voor het ontwerpbesluit (en daarmee nog niet behoort bij vastgestelde regelgeving).

Indien er geen procedurestatus 'ontwerp' is aangegeven dan wordt het OW-object beschouwd als behorend bij vastgestelde regelgeving.

3.2.4 XSD-bestanden

De validaties die in dit bestand omschreven zijn komen overeen met de validaties die uitgevoerd worden in de XSD-bestanden. In principe is het zo dat als je aanlevert conform de XSD dat je dan een technisch valide bestand hebt aangeleverd. (De functionele validaties staan beschreven in het validatie- en conformiteitsregels-document.)

De XSD's zijn gepubliceerd op <https://register.geostandaarden.nl/xmlschema/tpod/>. De schema's kennen een eigen versiebeheer, wat betekent dat er verwezen moet worden naar een specifieke versie van de schema's (bijvoorbeeld 1.0.3). Bij het publiceren van dit document worden ook de schema's gepubliceerd.

Om te zien hoe het schema exact werkt zie de voorbeeldbestanden.

3.2.5 Waardelijsten

In CIMOW is te vinden welke attributen als datatype een waardelijst hebben. Bijvoorbeeld, een activiteit heeft een attribuut groep, waarvan de waarde uit de waardelijst ActiviteitenGroep moet komen. In hoofdstuk 4 is te zien dat een waarde correspondeert met een waardelijst als dit is aangegeven in de toelichting of bij het datatype URI.

Bij het valideren van de waarden wordt binnen het OW de volgende reguliere expressie gehanteerd:

```
(http|https)://(wetgeving|standaarden|regelgeving)\.omgevingswet\.overheid\.nl/.*
```

Vervolgens controleert het DSO of de waarde voorkomt in de stelselcatalogus. De stelselcatalogus is publiekelijk beschikbaar.

4 XML-omschrijving

In paragraaf 4.1 wordt beschreven welke gegevens het manifest moet bevatten. Paragraaf 4.2 gaat in op hoe alle OW-bestanden gestructureerd moeten zijn. In paragraaf 4.3 wordt getoond hoe de specifieke OW-objecten vanuit Artikelstructuur er uitzien. In paragraaf 4.4 wordt getoond hoe OW-aanleveringen van Vrijetekststructuur er uitzien. Paragraaf 4.5 gaat in op het regelingsgebied. Paragraaf 4.6 beschrijft het Symbolisatieltem.

Voor de tabellen in dit hoofdstuk geldt dat in de kolom Type tussen de haakjes het maximum aantal karakters voor het veld is toegevoegd. De volgorde van de elementen maakt uit voor het aanleveren, kortom een aanlevering is niet conform het IMOW bij het afwijken van de in deze paragraaf getoonde volgorde van elementen.

4.1 Manifest

Het manifest beschrijft de inhoud van de aanleveringen.

Tabel 3

Element	M(ultipliciteit)	Type	Toelichting
Aanleveringen	[1..1]		
domein	[1..1]	String(80)	Omschrijving van de dataset
IMOWversie**	[0..1]	String	De IMOW-versie waarmee is aangeleverd. Dit optionele kenmerk is toegevoegd in versie 2.
Aanlevering	[1..*]		
WorkIDRegeling	[1..1]	String(255)	Het ID van de Regeling (aan de OP-kant)
DoelID	[1..1]	String(255)	Het ID van het Doel (aan de OP-kant)
Bestand	[1..*]		Een afzonderlijk bestand dat opgenomen is in de aanlevering
Naam	[1..1]	String(255)	De naam van het bestand
objectType	[1..*]	String(80)	Het specifieke objecttype dat voorkomt in het bestand

** toegevoegd in IMOW v2.0.0.

4.2 owBestand

Het owBestand is hetgeen dat alle inhoud van een specifiek bestand bevat, alle OW-aanleveringen maken hier gebruik van.

Tabel 4

Element	M(ultipliciteit)	Type	Toelichting
owBestand	[1..1]		
standBestand	[1..1]		
dataset	[1..1]	String	Omschrijving van de dataset
inhoud	[1..1]		

Element	M(ultipliciteit)	Type	Toelichting
gebied	[1..1]	String(80)	Naam van het gebied
leveringsId	[1..1]	String(255)	Een identificatie van de levering
objectTypen	[1..1]		De objecttypen die in dit specifieke bestand worden meegeleverd
objectType	[1..*]	String(80)	Het specifieke objecttype dat voorkomt in het bestand
stand	[1..*]		Aanlevering van een specifiek OW-object.
owObject	[1..1]		Het specifieke OW-object. Zie verdere paragrafen voor invulling per OW-object.

4.3 Artikelstructuur

De objecten uit deze paragraaf kunnen worden aangeleverd bij een omgevingsdocument dat gestructureerd wordt door middel van artikelen.

4.3.1 Regeltekst

Doel van het objecttype Regeltekst is het leggen van de verbinding tussen de Juridische regel uit het Omgevingswet-domein en het artikel of lid uit STOP.

Tabel 5

Element	M(ultipliciteit)	Type	Toelichting
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Regeltekst	[1..1]		Element bedoeld voor koppeling tussen artikel/lid en juridische regel.
[@wld]	[1..1]	String(255)	Identificatie van artikel of lid uit OP-bestand.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.

4.3.2 Juridische regel

Een Juridische regel is een abstract objecttype dat drie verschijningsvormen heeft: RegelVoorledereen, Instructieregel en Omgevingswaarderegel. De juridische regel is nodig om verschillende inhoudelijke annotaties te kunnen specificeren. Bij het gebruik van de juridische regel is het verplicht om hetzelfde type Juridische Regel te hanteren per Regeltekst.

4.3.2.1 RegelVoorledereen

Tabel 6

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
RegelVoorledereen	[1..1]		Juridische regel die voor iedereen bedoeld is.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
idealisatie	[1..1]	String (255)	Waarde uit de waardelijst 'idealisatie'.
artikelOfLid	[1..1]		Het artikel of lid waar de Juridische regel bij hoort.
[@RegeltekstRef]	[1..1]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie van de Regeltekst waar de Juridische regel bij hoort.
thema	[0..*]	URI(255)	Waarde uit de waardelijst 'Thema'.
locatieaanduiding	[1..1]		De Locatie waar de Juridische regel van kracht is.
[@LocatieRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Locatie waar de Juridische regel van kracht is.
gebiedsaanwijzing	[0..1]		De aanwijzing van een specifiek gebied.
[@GebiedsaanwijzingRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Gebieden die worden aangewezen in de Juridische regel.
kaartaanduiding	[0..1]		Specifieke kaart die geduid wordt
[@KaartRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Kaarten die worden geduid in de Juridische regel.
activiteit aanduiding	[0..*]		De activiteit die gereguleerd wordt in de Juridische regel.
[@ActiviteitRef]	[1..1]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie van de Activiteit.
ActiviteitLocatieaanduiding	[1..1]		De locatie waar de activiteit gereguleerd wordt. Deze komt even vaak voor als de ActiviteitRef.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van deze ActiviteitLocatieaanduiding zie 3.2.1. Een ActiviteitLocatieaanduiding hoort bij precies één combinatie van een Activiteit en een Juridische regel. Dit betekent dat iedere combinatie van een Activiteit en een Juridische regel een eigen unieke identificatie moet krijgen. In eerder versies van de standaard stond dit niet helder geformuleerd daarom wordt dit bij implementatie van de standaard nog niet afgedwongen. In een toekomstige versie kan dit wel gebeuren.
activiteitrege kwalificatie	[1..1]	String (255)	Waarde uit de waardelijst 'activiteitrege kwalificatie'.
Locatieaanduiding	[1..1]		De locatie die gekwalificeerd wordt door de activiteit.

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
[@LocatieRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de locatie die gekwalificeerd wordt(/worden) door de activiteit.
omgevingsnormaanduiding	[0..*]		De omgevingsnorm die gesteld wordt.
[@OmgevingsnormRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de omgevingsnorm die gesteld wordt.

4.3.2.2 Instructieregel

Tabel 7

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Instructieregel	[1..1]		Juridische regel die bedoeld is voor een ander bevoegd gezag.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
idealisatie	[1..1]	String (255)	Waarde uit de waardelijst 'idealisatie'.
artikelOfLid	[1..1]		Het artikel of lid waar de Juridische regel bij hoort.
[@RegeltekstRef]	[1..1]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie van de Regeltekst waar de Juridische regel bij hoort.
thema	[0..*]	String(255)	Waarde uit de waardelijst 'Thema'.
locatieaanduiding	[1..1]		De Locatie waar de Juridische regel van kracht is.
[@LocatieRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Locatie waar de Juridische regel van kracht is.
gebiedsaanwijzing	[0..1]		De aanwijzing van een specifiek gebied.
[@GebiedsaanwijzingRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Gebieden die worden aangewezen in de Juridische regel.
kaartaanduiding	[0..1]		Specifieke kaart die geduid wordt
[@KaartRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Kaarten die worden geduid in de Juridische regel.
instructieregelInstrument	[0..*]	String (255)	Waarde uit waardelijst 'instrument'.*
instructieregelTaakuitoefening	[0..*]	String (255)	Waarde uit waardelijst 'adresaat'.*
omgevingsnormaanduiding	[0..1]		De omgevingsnorm die gesteld wordt.
[@OmgevingsnormRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de omgevingsnorm(en) die gesteld wordt(/worden).

*De waarde voor instructieregelInstrument en instructieregelTaakuitoefening mogen niet in dezelfde Juridische regel voorkomen.

4.3.2.3 Omgevingswaarderegel

Tabel 8

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Omgevingswaarderegel	[1..1]		Juridische regel die bedoeld is voor het eigen bevoegd gezag.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
idealisatie	[1..1]	String(255)	Waarde uit de waardelijst 'idealisatie'.
artikelOfLid	[1..1]		Het artikel of lid waar de Juridische regel bij hoort.
[@RegeltekstRef]	[1..1]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie van de Regeltekst waar de Juridische regel bij hoort.
thema	[0..*]	String(255)	Waarde uit de waardelijst 'Thema'.
locatieaanduiding	[1..1]		De Locatie waar de Juridische regel van kracht is.
[@LocatieRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Locatie waar de Juridische regel van kracht is.
gebiedsaanwijzing	[0..1]		De aanwijzing van een specifiek gebied.
[@GebiedsaanwijzingRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Gebieden die worden aangewezen in de Juridische regel.
kaartaanduiding	[0..1]		Specifieke kaart die geduid wordt
[@KaartRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Kaarten die worden geduid in de Juridische regel.
omgevingswaardeaanduiding	[0..1]		De omgevingswaarde die gesteld wordt.
[@OmgevingswaardeRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Omgevingswaarde(n) die wordt(/worden) gesteld.

4.3.3 Activiteit

Een activiteit heeft als doel het stellen van regels over het menselijk handelen of nalaten met effect op de fysieke leefomgeving.

Tabel 9

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Activiteit	[1..1]		Het menselijk handelen of nalaten dat gereguleerd wordt in de regeling.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
naam	[1..1]	String(255)	Hoe de Activiteit genoemd wordt.
groep	[1..1]	String(255)	Waarde uit de waardelijst 'Activiteitengroep'.
gerelateerdeActiviteit	[0..1]		Een Activiteit die gerelateerd is aan de activiteit. *
[@ActiviteitRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie van de Activiteit.
bovenliggendeActiviteit	[1..1]		De activiteit die hiërarchisch boven de Activiteit ligt. **
[@ActiviteitRef]	[1..1]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie van de Activiteit.

4.3.4 Gebiedsaanwijzing

Een gebiedsaanwijzing is het aanwijzen van een specifiek gebied. De Gebiedsaanwijzing kan zowel bij Juridische regels (artikelstructuur) als bij Tekstdelen (vrijetekststructuur) voorkomen.

Tabel 10

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Gebiedsaanwijzing	[1..1]		Een duiding van een specifiek gebied.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
type	[1..1]	String(255)	Waarde uit de waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'.
naam	[1..1]	String(255)	Hoe het aangewezen gebied genoemd wordt.
groep	[1..1]	String(255)	Waarde uit de waardelijst 'gebiedsaanwijzinggroep'.*
locatieaanduiding	[1..1]		De Locatie die wordt aangewezen.
[@LocatieRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Locatie waar een specifiek gebied wordt aangewezen.

* De waarde die gekozen kan worden uit de waardelijst gebiedsaanwijzinggroep is afhankelijk van de waarde die gekozen wordt uit 'TypeGebiedsaanwijzing'.

4.3.5 Omgevingsnorm

Een omgevingsnorm is het vastleggen van normwaarden als referentiepunt ten behoeve van het handelen in de fysieke leefomgeving.

Tabel 11

Element	M(multipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Omgevingsnorm	[1..1]		De norm die gesteld wordt vanuit een regel.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
naam	[1..1]	String(255)	Hoe de norm door het bevoegd gezag genoemd wordt.
type	[1..1]	String(255)	Waarde uit waardelijst 'TypeNorm'.
eenheid	[0..1]	String(255)	Waarde uit waardelijst 'Eenheid'.*
groep	[1..1]	String(255)	Waarde uit waardelijst 'Omgevingsnormgroep'.
normwaarde	[1..1]		Een specifiek referentiepunt (waarde) van de norm.
Normwaarde	[1..*]		Een specifiek referentiepunt (waarde) van de norm.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
kwantitatieveWaarde**	[0..1]	Decimal (80)	In getallen uit te drukken waarde van de norm.
kwalitatieveWaarde**	[0..1]	String(255)	In tekst uit te drukken waarde van de norm.
waardeInRegeltekst**	[0..1]	String(80)	Om aan te geven dat de norm in de tekst van het artikel/lid geduid wordt. Moet verplicht gevuld worden met: 'waarde staat in regeltekst'.
locatieaanduiding	[1..1]		De Locatie waar de normwaarde geldt.
[@LocatieRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Locatie waar een specifieke normwaarde geldt.

*Eenheid is alleen te gebruiken bij kwantitatieve normwaarden.

** Er moet gekozen worden tussen de drie verschillende typen normwaarden.

4.3.6 Omgevingswaarde

Een omgevingswaarde is het vastleggen van normwaarden die voor de fysieke leefomgeving de gewenste staat of kwaliteit als beleidsdoel vastleggen.

Tabel 12

Element	M(multipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Omgevingswaarde	[1..1]		De norm over de gewenste staat of kwaliteit van een gebied.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
naam	[1..1]	String(255)	Hoe de norm door het bevoegd gezag genoemd wordt.
type	[1..1]	String(255)	Waarde uit waardelijst 'Typenorm'.
eenheid	[0..1]	String(255)	Waarde uit waardelijst 'Eenheid'.*
groep	[1..1]	String(255)	Waarde uit waardelijst 'Omgevingswaardegroep'.
normwaarde	[1..1]		Een specifiek referentiepunt (waarde) van de norm.
Normwaarde	[1..*]		Een specifiek referentiepunt (waarde) van de norm.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
kwantitatieveWaarde**	[0..1]	Decimal (80)	In getallen uit te drukken waarde van de norm.
kwalitatieveWaarde**	[0..1]	String(255)	In tekst uit te drukken waarde van de norm.
waardeInRegeltekst**	[0..1]	String(80)	Om aan te geven dat de norm in de tekst van het artikel/lid geduid wordt. Moet verplicht gevuld worden met: 'waarde staat in regeltekst'.
locatieaanduiding	[1..1]		De Locatie waar de normwaarde geldt.
[@LocatieRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Locatie waar een specifieke normwaarde geldt.

*Eenheid kan alleen gebruikt worden bij kwantitatieve normwaarden.

** Er moet gekozen worden tussen de drie verschillende typen normwaarden.

4.3.7 Locatie

De locatie legt informatie vast over de geografische locatie waar een annotatie van toepassing is.

4.3.7.1 Gebied-/Lijn-/Puntengroep

Tabel 13

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Gebiedengroep*	[1..1]		Groep van locaties van het type gebied.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
noemer	[0..1]	String(255)	De naam die een Locatie krijgt in een bepaalde regel.
groepelement	[1..1]		De groep van Locaties.

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
[@GebiedRef]**	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van het Gebied* dat in deze groep is opgenomen.

*Dit kan ook lijngroep of puntgroep zijn.

** Dit kan ook gelijk zijn aan LijnRef of PuntRef (in het geval van respectievelijk lijngroep of puntgroep).

4.3.7.2 Gebied/Lijn/Punt

Tabel 14

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Gebied*	[1..1]		Een verwijzing naar een vlak- of multivlak-geometrie.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
noemer	[0..1]	String (255)	Dit optionele attribuut maakt het mogelijk om een mens leesbare relatie te leggen tussen de OW-Locatie en de naam van het GIO die in de tekst van de regel voorkomt.
hoogte	[0..1]		De hoogte die hoort bij de Locatie.
waarde	[1..1]	Decimal (80)	De numerieke waarde van de hoogte.
eenheid	[1..1]	String (255)	De waarde uit de waardelijst 'Eenheid'.
geometrie	[1..1]		Het object waar de coördinaten zijn vastgelegd. Dit valt binnen een GIO in de OP-aanlevering.
[@GeometrieRef]	[1..1]	xlink(80)	Verwijzing middels identificatie naar de bijbehorende Geometrie.

*Dit kan ook lijn of punt zijn.

4.3.7.3 Ambtsgebied

Tabel 15

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Ambtsgebied	[1..1]		Bijzondere vorm van Gebied die samenvalt met het ambtsgebied van een bepaald bevoegd gezag: het gebied waarover dat bevoegd gezag de bevoegdheid tot regeling en bestuur heeft.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
noemer	[0..1]	String(255)	De naam die een locatie krijgt in een bepaalde regel.
bestuurlijkeGrenzenVerwijzing	[1..1]		Verwijzing naar bestuurlijkeGrenzen-voorziening
BestuurlijkeGrenzenVerwijzing	[1..1]		Verwijzing naar bestuurlijkeGrenzen-voorziening
bestuurlijkeGrenzenID	[1..1]		Identificatie van bestuurlijk gebied uit bestuurlijkeGrenzen-voorziening, hier geldt de toelichting op bestuurlijkeGrenzenID vanuit 3.2.1.
Domein	[1..1]	String(80)	Het domein van dit object, altijd gelijk aan: 'NL.BI.BestuurlijkGebied'.
geldigOp	[1..1]	Date	Datum waarop het ambtsgebied geldig was. Indien niet meegegeven dan wordt de huidige datum gebruikt. Zo zullen de regels dan ook meebewegen met het ambtsgebied. Indien wel meegegeven, dan een statische verwijzing naar het ambtsgebied van die datum.

4.3.8 Pons

Tabel 16

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Pons	[1..1]		Het object dat een gebied duidt waar bestemmingsplannen niet meer getoond hoeven te worden. Bij een regeling hoort maximaal één Pons. Bij een tijdelijk regelingdeel hoort nooit een Pons.
Status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
Procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
Identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
Locatieaanduiding	[1..1]		De Locatie waar de bestemmingsplannen niet meer getoond hoeven te worden.
[@LocatieRef]	[1..1]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Locatie waar een de oude regeling niet meer getoond hoeft te worden.

4.3.9 Kaart

Tabel 17

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Kaart	[1..1]		Een object waarmee je een specifieke kaart kunt duiden en meegeven.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.

Element	M(ultipliteit)	Type	Omschrijving
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
naam	[1..1]	String(255)	Hoe de kaart genoemd wordt.
nummer	[0..1]	String(80)	Nummer van de kaart. (Er zijn bevoegde gezagen die geven kaarten bepaalde nummers en willen dit als zodanig aanleveren.)
uitsnede	[1..1]		De uitsnede die de randen van de kaart duidt.
Kaartextent	[1..1]		De mapextent.
minX	[1..1]	Decimal (20)	de laagste X-coördinaat, de linkergrens van de kaart.
minY	[1..1]	Decimal (20)	de laagste Y-coördinaat, de ondergrens van de kaart
maxX	[1..1]	Decimal (20)	de hoogste X-coördinaat, de rechtergrens van de kaart
maxY	[1..1]	Decimal (20)	de hoogste Y-coördinaat, de bovengrens van de kaart
kaartlagen	[1..1]		De kaartlagen waarmee de kaart wordt opgebouwd.
Kaartlaag	[1..*]		Een specifiek onderdeel van een kaart.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
Naam	[0..1]	String(255)	Naam van de kaartlaag
Niveau	[1..1]	Integer(80)	Niveau waarop de kaartlaag gestapeld wordt bij het opbouwen van de kaart. (1 is het onderste niveau)
activiteitlocatieweergave	[0..1]		De locatie waar de activiteit gereguleerd wordt.
[@ActiviteitLocatieaanduidingRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de activiteitlocatieaanduiding(en) die getoond moet(en) worden op de kaart.
normweergave	[0..1]		De norm die gesteld wordt.
[@OmgevingsnormRef]	[1..*]	xlink(80)	De omgevingsnorm die getoond moet worden.*
Gebiedsaanwijzingweergave	[0..1]		Het gebied dat aangewezen wordt.
[@GebiedsaanwijzingRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Gebiedsaanwijzingen die getoond moet(en) worden op de kaart.

* Dit mag ook een Omgevingswaarde(Ref) of een generieke NormRef zijn.

4.4 Vrijetekststructuur

De objecten uit deze paragraaf kunnen worden aangeleverd bij een omgevingsdocument dat een vrije tekststructuur heeft.

4.4.1 Divisie

Tabel 18

Element	M(multipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Divisie	[1..1]		Element bedoeld voor de koppeling met de divisie aan de OP-kant.
[@wld]	[1..1]	String(80)	Identificatie van artikel of lid uit OP-bestand.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.

4.4.2 Divisietekst

Tabel 19

Element	M(multipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Divisietekst	[1..1]		Element bedoeld voor de koppeling met de Divisietekst aan de OP-kant.
[@wld]	[1..1]	String(80)	Identificatie van artikel of lid uit OP-bestand.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.

4.4.3 Tekstdeel

Tabel 20

Element	M(multipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Tekstdeel	[1..1]		Element waarmee annotaties gehangen kunnen worden aan een specifiek deel van de tekst.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
Idealisatie	[0..1]	String(255)	Waarde uit de waardelijst 'idealisatie'.
thema	[0..*]	String(255)	Waarde uit de waardelijst 'thema'.

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
divisieaanduiding	[1..1]		De divisie waar het tekstdeel onder valt.
DivisieRef	[0..1]	xlink(80)	De divisie waar het tekstdeel onder valt.
DivisieTekstRef	[0..1]*	xlink(80)	De divisietekst waar het tekstdeel onder valt.
hoofdlijnaanduiding	[0..1]		De hoofdlijn die aangeduid wordt in dit tekstdeel.
HoofdlijnRef	[1..*]	xlink(80)	De identificatie(s) van de hoofdlijn(en) die geduid worden.
kaartaanduiding	[0..1]		De kaart die aangeduid wordt in dit tekstdeel.
KaartRef	[1..*]	xlink(80)	De identificatie(s) van de kaart(en) die geduid wordt/ worden.
locatieaanduiding	[0..1]		De locatie die aangeduid wordt in dit tekstdeel.
LocatieRef	[1..*]	xlink(80)	De identificatie(s) van de locatie(s) die geduid wordt/worden.
gebiedsaanwijzing	[0..1]		De aanwijzing van een specifiek gebied.
[@GebiedsaanwijzingRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Gebieden die worden aangewezen in de Juridische regel.

4.4.4 Hoofdlijn

Tabel 21

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Hoofdlijn	[1..1]		Een vrij in te vullen object waarmee een relevant beleidsonderdeel kan worden geduid.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
naam	[1..1]	String(255)	Hoe de hoofdlijn genoemd wordt door het bevoegd gezag.
soort	[1..1]	String(80)	Zelf te bepalen soort van Hoofdlijn. (Bijvoorbeeld: ambitie, perspectief, etc.)
gerelateerdeHoofdlijn	[0..1]		Verwijzing naar een ander hoofdlijn.
HoofdlijnRef	[1..*]	Xlink(80)	Identificatie(s) van de hoofdlijn(en) waar naar verwezen wordt.

4.4.5 Gebiedsaanwijzing

Zie 4.3.4.

4.4.6 Kaart

Zie 4.3.9.

4.5 Regelingsgebied

Het Regelingsgebied is de totale oppervlakte die gereguleerd wordt in een bepaalde regeling.

4.5.1 Regelingsgebied

Tabel 22

Element	M(multipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Regelingsgebied	[1..1]		Het gebied waar de regeling over gaat.
status	[0..1]	String(80)	Status van het OW-object, zie 3.2.2.
procedurestatus	[0..1]	String(80)	Procedurestatus van het OW-object, zie 3.2.3.
identificatie	[1..1]	NEN3610 (80)	Identificatie van OW-object, zie 3.2.1.
locatieaanduiding	[1..1]		Verwijzing naar de locatie waar de regeling over gaat.
[@LocatieRef]	[1..1]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie van de Locatie waar de Regeling over gaat.

4.6 Symbolisatie

Objecten die te maken hebben met symbolisatie.

4.6.1 Symbolisatieitem

Tabel 23

Element	M(multipliciteit)	Type	Omschrijving
owObject	[1..1]		Container van het specifieke OW-object.
Symbolisatieitem	[1..1]		Object waarmee een symbolisatie meegegeven kan worden die afwijkt van de standaard symbolisatie.
symboolcode	[1..1]	String (20)	Een symboolcode overeenkomstig met de symbolenbibliotheek.
activiteitLocatieaanduidingSymbolisatie	[0..1]		De locatie waar de activiteit gereguleerd wordt.
[@ActiviteitLocatieaanduidingRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Locatie(s) die met de stijl van de symboolcode moeten worden verbeeld..
gebiedsaanwijzing	[0..1]		De aanwijzing van een specifiek gebied.
[@GebiedsaanwijzingRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Locatie(s) die met de stijl van de symboolcode moeten worden verbeeld..
normwaardeSymbolisatie	[0..1]		Een specifiek referentiepunt (waarde) van de norm.

Element	M(multipliciteit)	Type	Omschrijving
[@NormwaardeRef]	[1..*]	xlink(80)	Verwijzing naar de identificatie(s) van de Locatie(s) die met de stijl van de symboolcode moeten worden verbeeld..

Voor meer toelichting op de werking van het SymbolisatieItem, zie presentatiemodel TPOD.

5 Verschillen tussen IMOW en CIMOW

De verschillen tussen het IMOW en CIMOW worden geduid in twee verschillende paragrafen: de delen van het CIMOW die niet in het IMOW zitten (5.1) en de delen van het IMOW die het CIMOW niet bevat (5.2).

5.1 CIMOW-aspecten niet in IMOW

Niet alle gegevens uit het CIMOW zijn ondergebracht in het IMOW-deel. Namelijk de informatie die in CIMOW is aangeduid met 'herkomst: OP'. Dit zijn gegevens die de applicatie van het DSO (OZON) ophaalt uit het IMOP-deel en niet worden aangeleverd door het IMOW, zoals:

- Regeltekst.Werkingsgebied – het werkingsgebied wordt afgeleid op basis van de locatieaanduidingen van Juridische regels.
- Activiteit.Locatie – hierin zit de locaties waar de activiteit gereguleerd wordt, deze wordt niet aangeleverd via IMOW, maar wordt afgeleid vanuit de activiteitlocatieaanduidingen.
- Regeltekst.Omschrijving – hierin zit de inhoud van de Regeltekst, deze wordt niet aangeleverd via IMOW, maar wordt via de OP-bestanden afgeleid.
- Omgevingsdocumenten (Regelingen en Omgevingsvergunningen), Bevoegd Gezag, DocumentComponenten. Deze gegevens zijn in het CIMOW toegevoegd, omdat ze van belang zijn voor het DSO-LV.
- De tijdslijnen voor de objectvorming in DSO-LV worden gebaseerd op het omgevingsdocument dat de LVBB maakt en uitlevert.

5.2 IMOW-aspecten niet in CIMOW

Het IMOW kent de volgende verschillen ten opzichte van het CIMOW:

OWobject en OObject

Alle objecttypen uit CIMOW krijgen supertypen (OWobject en OObject). Dit wordt gedaan voor alle objecttypes uit CIMOW en hiermee kan de koppeling naar OP afgeleid worden evenals generieke attributen die voor alle aangeleverde objecten gelden (zoals status en procedurestatus).

Gebiedsaanwijzing

Gebiedsaanwijzing is meer generiek opgezet in IMOW dan in CIMOW. De Functie en het Beperkingengebied zijn zo opgezet dat er andere typen Gebiedsaanwijzingen toegevoegd kunnen worden, zonder impact op de XSD's. De type gebiedsaanwijzingen kunnen worden meegegeven door het attribuut 'TypeGebiedsaanwijzing'. De groepen die je kunt selecteren volgen vervolgens uit de verschillende waardelijsten van de specifieke 'gebiedsaanwijzingstypen'.

Relaties

In IMOW staan de rolnamen centraal in plaats van de naam van de relatiesoort. Voorbeelden hiervan zijn locatieaanduiding, omgevingsnormaanduiding. Deze rolnamen worden ook geïmplementeerd in de XSD's.

Regelingsgebied

In het IMOW wordt er een specifiek object benoemd dat Regelingsgebied heet. In het CIMOW is dit op een andere manier vormgegeven. Een regelingsgebied in IMOW koppelt een Locatie aan

een Omgevingsdocument, zodat deze Locatie het regelingsgebied van een Omgevingsdocument wordt. Het regelingsgebied uit IMOW wordt in DSO-LV niet tot een OW-object gevormd. In DSO-LV is een regelingsgebied een relatie tussen een Omgevingsdocument en een Locatie, conform CIMOW.

ActiviteitLocatieaanduiding

In CIMOW is er per v1.0.3 voor gekozen om dit te modelleren als gegevensgroep, terwijl dit in IMOW nog een relatieklasse is. Er wordt onderzocht of deze modelleringswijze ook in IMOW gewijzigd dient te worden.

Geometrie en GIO

In het IMOW wordt het attribuut Geometrie als apart objecttype getoond. Conceptueel (CIMOW) is een geometrie een attribuut van een locatie, maar in de implementatie (IMOW) wordt het gezien als een gerefereerd objecttype. Dit objecttype Geometrie is geen zelfstandig objecttype, het hoort altijd als gerefereerde eigenschap bij een Locatie. Hiertoe is het niet toegestaan om twee Locaties naar dezelfde Geometrie te laten verwijzen (noot: inmiddels is gebleken dat er geen probleem is als er twee Locaties naar dezelfde Geometrie verwijzen, daarom wordt er niet op deze regel gevalideerd in de keten en in een volgende versie van de standaard zal deze regel verwijderd worden.) Een Geometrie kan niet zelfstandig gemuteerd worden en historie opbouwen, maar een Locatie kan dat wel.

Geometrie wordt door zowel STOP als IMOP gebruikt. Het BG hoeft daardoor Geometrie maar één keer aan te leveren. Vanwege dat gezamenlijk gebruik is Geometrie in een zelfstandig bestand geplaatst van waaruit zowel een GIO als de informatieobjecten uit IMOW apart naar wordt verwezen. Verschil in 1.0 is wel dat het GML-bestand normwaarden dient te bevatten indien deze bij de geometrie horen. Deze worden middels het GIO-schema gedeut, en vallen niet onder het IMOW.

Zie paragraaf 2.4.3 voor het IMOW model voor geometrie en locatie.

Deze geometrie constructie leidt tot de volgende IMOW-attributen:

- (Gebied, Lijn, Punt).geometrie: Een verwijzing vanuit Locatie (Gebied, Lijn of Punt) naar een bijbehorende Geometrie.
- Geometrie.id: UUID identificatie van de Geometrie
- Geometrie.geometrie: Vastleggen van een geometrie middels coördinaten.

Het objecttype Geometrie heeft hierin het algemene ISO-19107 geometrietype GM_Object. In de Locatie-objecten wordt middels een constraint aangegeven wat de beperking op dit algemene type is.

6 OP-aspecten relevant voor IMOW

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar aspecten uit het IMOP die relevant zijn voor het IMOW. Enkele dingen worden toegelicht vanuit OW-perspectief, omdat de samenhang met de OP-standaard relevant is. Er zijn drie OP-onderwerpen die relevant zijn vanuit OW-objectperspectief, dit zijn:

- 1 De Regeling en diens Artikelen/Leden/Divisies
- 2 De ConsolidatieInformatie uit de Regeling
- 3 De GIO's behorend bij de Regeling

Dit hoofdstuk is op geen enkele manier een vervanging van de OP-documentatie, maar probeert de OP-aspecten die voor IMOW van belang zijn toe te lichten.

6.1 De Regeling en diens Artikelen/Leden/Divisies

Alle OW-objecten horen bij een bepaald artikel/lid/Divisie uit een Regeling (die opgesteld is conform de OP-standaard). Vanuit het manifest-ow (4.1) wordt middels het attribuut WorkIDRegeling bij iedere aanlevering aangegeven bij welke Regeling de OW-objecten horen. In iedere Regeltekst (4.3.1) of Divisie (4.4.1) zit het wld-attribuut, hierin staat de identificatie van het artikel/lid of de divisie aan de OP-kant. Zodoende zijn alle OW-objecten die gekoppeld zijn aan een bepaalde Regeltekst of Divisie terug te vinden in een bepaald deel van een Regeling.

6.2 ConsolidatieInformatie

De ConsolidatieInformatie wordt meegegeven aan de OP-kant, maar bepaalt hoe de OW-objecten geversioneerd worden in het DSO. De daadwerkelijke documentatie van ConsolidatieInformatie is te vinden in de bijbehorende OP-documentatie, dit is een extract. Hieronder een korte opbouw van de structuur van de ConsolidatieInformatie:

Tabel 24

Element	M(ultipliteit)	Type	Omschrijving
ConsolidatieInformatie	[1..1]		De informatie die noodzakelijk is om de aanlevering te consolideren tot een Regeling.
BeoogdeRegelgeving	[1..1]		De beoogde regelgeving die aangeleverd wordt.
BeoogdeRegeling	[0..1]		De Regeling waarvoor informatie aangeleverd wordt.
doelen	[0..1]		de afzonderlijke doelen (c.q. aanleverID's).
doel	[1..1]	String	de identificatie van het doel waarmee aangeleverd wordt.
instrumentversie	[0..1]	String	de expression-id van de RegelingVersie
eld	[0..1]	String	de eld van het artikel in het besluit dat de regeling instelt.
BeoogdInformatieobject	[0..*]		Een PDF- of GIO die hoort bij de Regeling.
doelen	[1..1]		de afzonderlijke doelen (c.q. aanleverID's).

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
doel	[1..1]	String	de identificatie van het doel waarmee aangeleverd wordt.
instrumentVersie	[0..1]	String	de expression-id van het informatieobject
eld	[0..1]	String	de componentnaam (van de regeling) + # + het eld van de ExtIoRef (van het informatieobject)
Tijdstempels	[0..1]		Tijdstempels geven aan wat voor tijdsinformatie er bij de aanlevering hoort.
Tijdstempel	[1..*]		Een individuele tijdstempel.
doel	[1..1]	String	de identificatie van het doel waarmee aangeleverd wordt.
soortTijdstempel	[1..1]	String	het type tijdstempel, dit kan zijn: <u>juridischWerkendVanaf</u> en <u>geldigVanaf</u>
datum	[1..1]	Date	De datum van de tijdstempel.
eld	[1..1]	String	De eld van het artikel uit het Besluit waar deze tijdstempel genoemd wordt.

Het Doel is een gegeven dat ook aanwezig is bij de aanlevering van de OW-informatie, zie manifest-ow (4.1). OW-objecten krijgen de tijdsinformatie van de tijdstempels die horen bij de aanlevering.

Kortom, als er OW-objecten worden aangeleverd bij een besluit dat juridisch werkend is vanaf 1 januari 2022, dan zullen deze OW-objecten ook juridisch werkend zijn vanaf 1 januari 2022. (Het DSO legt drie type tijdstempels vast, namelijk juridischWerkendVanaf, geldigVanaf, en beschikbaarOp, met name beschikbaarOp wordt geregistreerd in het DSO op het moment dat informatie aangeleverd is.)

6.3 OP-informatieobjecten

Er zijn twee soorten informatieobjecten die aangeleverd kunnen worden in de OP-standaard, namelijk PDF-documenten en geografische informatieobjecten (GIO's). In deze en de volgende paragrafen wordt voornamelijk ingegaan op de GIO's, omdat hier veel vragen over gesteld worden en de samenhang met OW-objecten complex is.

De voornaamste samenhang tussen een GIO en OW is dat de OW-Locaties van het type Gebied/Lijn/Punt (4.3.7.2) een attribuut GeometrieRef hebben dat verwijst naar de identificatie van de Geometrie die te vinden is in de GIO. Kortom, het DSO ontvangt geometrieën doordat de LVBB de geometrie uit de GIO doorstuurt.

6.4 GIO's

Een GIO bestaat uit twee bestanden, namelijk een geografisch vaststellingsdeel (GML) en een service-deel (XML). In dit document wordt alleen het geografisch vaststellingsdeel behandeld, omdat het service-deel niet van belang is voor de OW-objecten. De identificatie van de Geometrie is te vinden in het geografisch deel van de GIO, dit is van belang voor de OW-Locatie (4.3.7.2).

Er zijn twee type GIO's, namelijk: GIO's inclusief informatie over normen (Norm-GIO's) en GIO's exclusief informatie over normen (GIO's).

Hieronder informatie over de opbouw (van het geografisch deel) van een GIO:

Tabel 25

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
GeoInformatieObjectVaststelling	[1..1]		De geometrische aanduiding die vastgesteld wordt.
context	[1..1]		De context ten opzichte waarvan de GIO is vastgesteld.
GeografischeContext	[0..1]		De geografische context ten opzichte waarvan de GIO is vastgesteld.
achtergrondVerwijzing	[0..1]		Een verwijzing naar de achtergrondkaart waarop de GIO is gebaseerd.
achtergrondActualiteit	[1..1]	Date	Datum waarop de achtergrond is vastgesteld.
vastgesteldeVersie	[0..1]		De vastgestelde versie van de GIO.
GeoInformatieObjectVersie	[1..1]		Een versie van de GIO.
FRBRWork	[1..1]		identificatie van de GIO (waar deze versie bij hoort)
FRBRExpression	[1..1]		expressie-identificatie van de GIO-versie
groepen	[0..1]		Lijst van groep-elementen die gebruikt worden.
groepID	[1..*]	String	De identificatie van een groep locaties.
label	[1..*]	String	Het label (de naam) die gebruikt wordt om de groep te duiden.
locaties	[1..1]		De locaties die bij deze GIO horen.
Locatie	[1..*]		Een individuele locatie uit de GIO.
naam	[0..1]		De naam van een specifieke locatie zoals te tonen op een kaart. [OW-gegeven noemer bij Gebied/Lijn/Punt 4.3.7.2]
geometrie	[1..1]		Geometrie behorende bij de locatie.
Geometrie	[1..1]		Geometrie behorende bij de locatie.
id	[1..1]	UUID	De identificatie van de geometrie. [OW-gegeven [@GeometrieRef] bij Gebied/Lijn/Punt 4.3.7.2]
geometrie	[1..1]		de inhoud van de geometrie.
gml()	[1..1]	GML	Dit volgt de GML-standaard (SF2). Dit wordt niet verder toegelicht.

Hierbij zijn enkele punten van belang om te weten:

- De UUID van de Geometrie wordt ontduddeld door het DSO, kortom: de OW-Locatie met de noemer 'Centrumgebied' met geometrieReferentie 'd0993715-c485-4e63-b35d-8f68c3cbee3b' mag in meerdere GIO's als Locatie staan. Altijd moet de geometrie behorende bij 'd0993715-c485-4e63-b35d-8f68c3cbee3b' inhoudelijk dezelfde zijn.
- Indien er gebruik gemaakt wordt van groepen, dan dient iedere groep een symbolisatie te hebben (dit wordt vastgelegd in het vaststellingsdeel).
- Bij Norm-GIO's dienen aanvullende gegevens vastgelegd te worden.
- Meer informatie hierover is te vinden bij [de OP-documentatie over het concept GIO](#).

Het is verder aan te raden om de noemer van de OW-Locatiegroepen (4.3.7.1) overeen te laten komen met de label van de bijbehorende GIO-groep.

6.5 Norm-GIO's

Indien er normen vastgelegd worden aan de OW-kant, dan ziet de GIO er anders uit dan bij OW-Locaties waar geen norm over is vastgelegd.

Hieronder staan de elementen uit de Norm-GIO die overeenkomen met de gewone GIO grijs gemarkeerd:

Tabel 26

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
GeoInformatieObjectVaststelling	[1..1]		De geometrische aanduiding die vastgesteld wordt.
context	[1..1]		De context ten opzichte waarvan de GIO is vastgesteld.
GeografischeContext	[0..1]		De geografische context ten opzichte waarvan de GIO is vastgesteld.
[GW]achtergrondVerwijzing	[0..1]		Een verwijzing naar de achtergrondkaart waarop de GIO is gebaseerd.
achtergrondActualiteit	[1..1]	Date	Datum waarop de achtergrond is vastgesteld.
vastgesteldeVersie	[0..1]		De vastgestelde versie van de GIO.
GeoInformatieObjectVersie	[1..1]		Een versie van de GIO.
FRBRWork	[1..1]		identificatie van de GIO (waar deze versie bij hoort)
FRBRExpression	[1..1]		expressie-identificatie van de GIO-versie
eenheidid	[0..1]	URI	De URI uit waardelijst 'Eenheid' (alleen van toepassing bij de kwantitatieve waarde) [OW-gegeven: eenheid van omgevingsnorm (4.3.5) /omgevingswaarde (4.3.6)]
eenheidlabel	[0..1]	String	De label (naam) die getoond dient te worden bij eenheid.
normid	[1..1]	URI	De URI uit waardelijst 'TypeNorm' . [OW-gegeven: type van omgevingsnorm (4.3.5) /omgevingswaarde (4.3.6)]
normlabel	[1..1]	String	De naam van de Norm aan de OW-kant. [OW-gegeven: naam van omgevingsnorm (4.3.5) /omgevingswaarde (4.3.6)]
locaties	[1..1]		De locaties die bij deze GIO horen.
Locatie	[1..*]		Een individuele locatie uit de GIO.
naam	[0..1]		De naam van een specifieke locatie.
geometrie	[1..1]		Geometrie behorende bij de locatie.
Geometrie	[1..1]		Geometrie behorende bij de locatie.

Element	M(ultipliciteit)	Type	Omschrijving
id	[1..1]	UUID	De identificatie van de geometrie. (Hier wordt naar verwezen vanuit een OW- Locatie[@GeometrieRef].)
geometrie	[1..1]		de inhoud van de geometrie.
gml()	[1..1]	GML	Dit volgt de GML-standaard (SF2). Dit wordt niet verder toegelicht.
kwantitatieveNormwaarde	[0..1]	Decimal	In getallen uit te drukken waarde van de norm.
kwalitatieveNormwaarde	[0..1]	String	In tekst uit te drukken waarde van de norm.

Hierbij zijn nog enkele punten relevant:

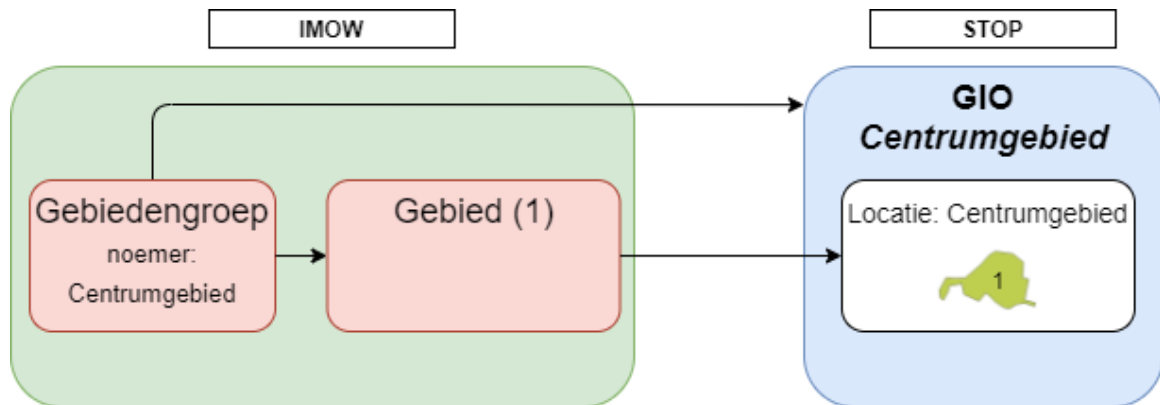
- De norm-gegevens uit de GIO worden niet doorgestuurd naar het DSO, maar verschijnen in de LVBB-kaartviewer. Dit is omdat de OW-informatie zelf al de normgegevens bevat.
- Het is toegestaan om een geometrie die gebruikt wordt voor een Norm ook te gebruiken bij andere OW-objecten.
- De normwaarden op een bepaalde locatie uit de GIO dienen overeen te komen met de normwaarden die via OW worden aangeleverd.
- Iedere normwaarde dient een symbolisatie te hebben, dit wordt vastgelegd in het vaststellingsdeel van de GIO.
- Meer informatie over de Norm-GIO is te vinden bij [de OP-documentatie over het geografische deel van de GIO](#)

6.6 Richtlijn voor het maken van GIO's o.b.v. OW-objecten

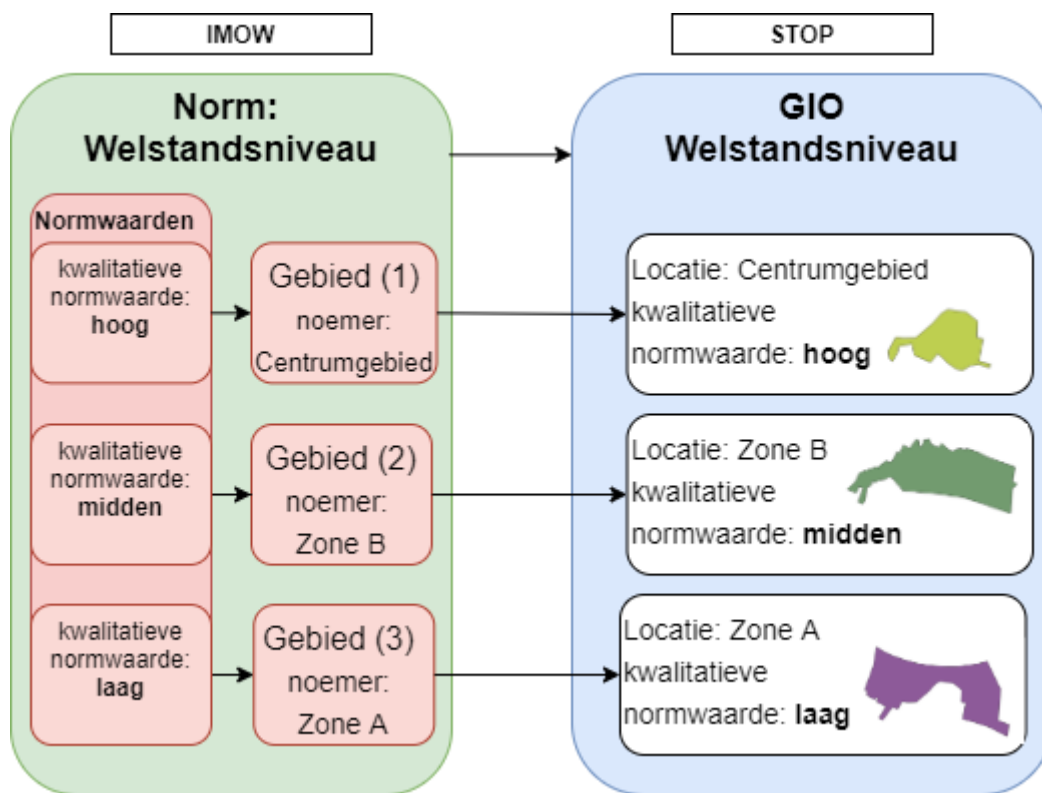
In deze paragraaf wordt toegelicht welke richtlijnen er zijn voor het maken van GIO's vanuit OW-objecten. Dit zijn richtlijnen en deze worden niet hard gevalideerd door het DSO. Deze richtlijnen zijn gemaakt n.a.v. de expliciete vraag naar hoe je vanuit OW naar GIO's toe kunt werken.

De richtlijn is als volgt:

- Gebruik Locatiegroepen (c.q. de groep-subtypen van Locatie in IMOW (Gebiedengroep, Lijnengroep, Puntengroep) als OW-pendant van de GIO (zie Figuur 5).
- Bij gebruik van het OW-object Omgevingsnorm/Omgevingswaarde zou er een Norm-GIO moeten zijn die dezelfde Locaties en kwalitatieve/kwantitatieve Normwaarden bevat als de OW-Norm (zie Figuur 6).
- De overige subtypen van Locatie in IMOW (Gebied, Lijn, Punt) zouden moeten corresponderen met de Locatie uit de GIO.
- Verwijs vanuit annotaties altijd naar een Locatiegroep, zodat het gelijk loopt met de verwijzing vanuit de tekst (naar de GIO).

Figuur 4 Richtlijn voor OW-objecten i.r.t. GIO's

Figuur 5 Richtlijn voor Normen i.r.t. Norm-GIO's

Dit heeft de volgende consequenties:

- In de GIO kun je geen verschillende IMOW-Locatiesubtypen vermengen (bijv. gebieden en punten in dezelfde GIO).
- In het geval dat één IMOW-Gebied in meerdere Gebiedengroepen zit, zou de Locatie ook in meerdere GIO's voor moeten komen.
- Er was met de huidige versie van het IMOW geen eenduidige richtlijn te bedenken voor het indelen van groepen in de GIO.

7 Muteren met het IMOW

In dit hoofdstuk wordt belicht hoe het werkt als je OW-objecten wilt muteren. Paragraaf 7.1 gaat in op de uitgangspunten die relevant zijn voor het muteren. Vervolgens gaat 7.2 over het muteren van OW-objecten bij toepassen van de tekst-wijzigingsmethode renvooi. Paragraaf 7.3 beschrijft de alternatieve wijzigingsmethoden die gebruikt kunnen worden wanneer het werken met de wijzigingsmethode renvooi nog niet mogelijk is. Paragraaf 7.4 gaat over directe mutaties, dit zijn mutaties waar geen wijzigingsbesluit bij wordt aangeleverd. Paragraaf 7.5 kijkt naar ontwerp-objecten en hoe deze werken i.r.t. muteren.

7.1 Uitgangspunten relevant voor muteren

Bij het muteren zijn de volgende drie uitgangspunten van belang:

- Stuur alleen gegevens op als deze gewijzigd zijn.
- Verwijder expliciet gegevens die niet meer gebruikt worden.
- Een wijziging van een object zorgt voor een nieuwe versie van het object.

Deze uitgangspunten gelden voor zowel de OP- als de OW-standaard.

7.1.1 Stuur alleen gegevens op die gewijzigd zijn

Dit uitgangspunt geeft aan dat bij zowel gegevens vanuit de OP-standaard (zoals Besluiten, GIO's, etc.) als de OW-standaard (Activiteiten, Gebiedsaanwijzingen, etc.) het de bedoeling is om alleen gegevens op te sturen als deze gewijzigd zijn t.o.v. de gegevens die bekend zijn bij het Stelsel.

Bij de OP-standaard zorgt het opsturen van gegevens die al bekend zijn bij het Stelsel niet per se tot een fout, maar het zorgt wel voor een vertroebelde juridische situatie. Bij de OW-standaard zorgt het sturen van een OW-object dat inhoudelijk niet gewijzigd is voor een foutmelding. (OZON0108 "Het aanleveren van een OW-object mag alleen indien de gegevens aangepast zijn t.o.v. de vorige versie van het OW-object.")

Kortom, het is van belang om te weten welke gegevens er gewijzigd zijn ten opzichte van een vorige aanlevering bij het DSO-LV om zodoende te zorgen dat alleen de gegevens worden gestuurd die verschillen van de vorige aanlevering (in de praktijk de gegevens die nu in het DSO-LV zitten).

7.1.2 Verwijder expliciet gegevens die niet meer gebruikt worden

Dit uitgangspunt geeft aan dat bij zowel gegevens uit de OP-standaard (zoals GIO's, Regelingen, etc.) als bij de OW-standaard (Activiteiten, Gebiedsaanwijzingen, etc.) het de bedoeling is om expliciet gegevens te verwijderen die niet meer gebruikt worden.

Aan de OP-kant gebeurt dit middels intrekkingen van de instrumentVersies.
Aan de OW-kant gebeurt dit middels de status 'beëindigen' mee te geven.

7.1.3 Een wijziging van een object zorgt voor een nieuwe versie van het object

Dit uitgangspunt geeft aan dat het wijzigen van een object er altijd voor zorgt dat de vorige versie van het object nog steeds bestaat. Hierdoor is het altijd zo dat je kunt tijdreizen in het

DSO, wat betekent dat je kunt kijken hoe de toestand er op een bepaalde datum uitzag. Kortom, het beëindigen van een object zorgt er alleen voor het deactiveren van een object, aangezien het object nog steeds bestaat in het DSO.

De tijdstempels vanuit de ConsolidatieInformatie van het Besluit bepalen wanneer bepaalde OW-informatie juridisch werkend is.

7.2 OW-objecten bij wijzigingsmethode renvooi

Uitgangspunt van de STOP/TPOD-standaard is dat bij het wijzigen van een regeling de wijzigingsmethode renvooi wordt toegepast. Bij deze methode hoort bij een wijzigingsbesluit een RegelingMutatie met hierin allerlei mutatieacties. Deze staan beschreven op de documentatiepagina over renvooi en muteren van tekst van de OP-standaard.

Voor OW-objecten betekent het aanleveren van een object:

- Bij een nieuw object krijgt dit een nieuwe identificatie (zoals bij een eerste aanlevering) – *dit wordt door het DSO niet als mutatie gezien.*
- Bij het wijzigen van een object wordt dezelfde identificatie meegegeven, maar is de invulling van het object anders – *dit wordt door het DSO als mutatie van een OW-object gezien.*
- Bij het laten vervallen van een object wordt een status ‘beëindigen’ meegegeven – *dit wordt ook als mutatie van een OW-object gezien.*

7.2.1 Nieuw object

Figuur 6

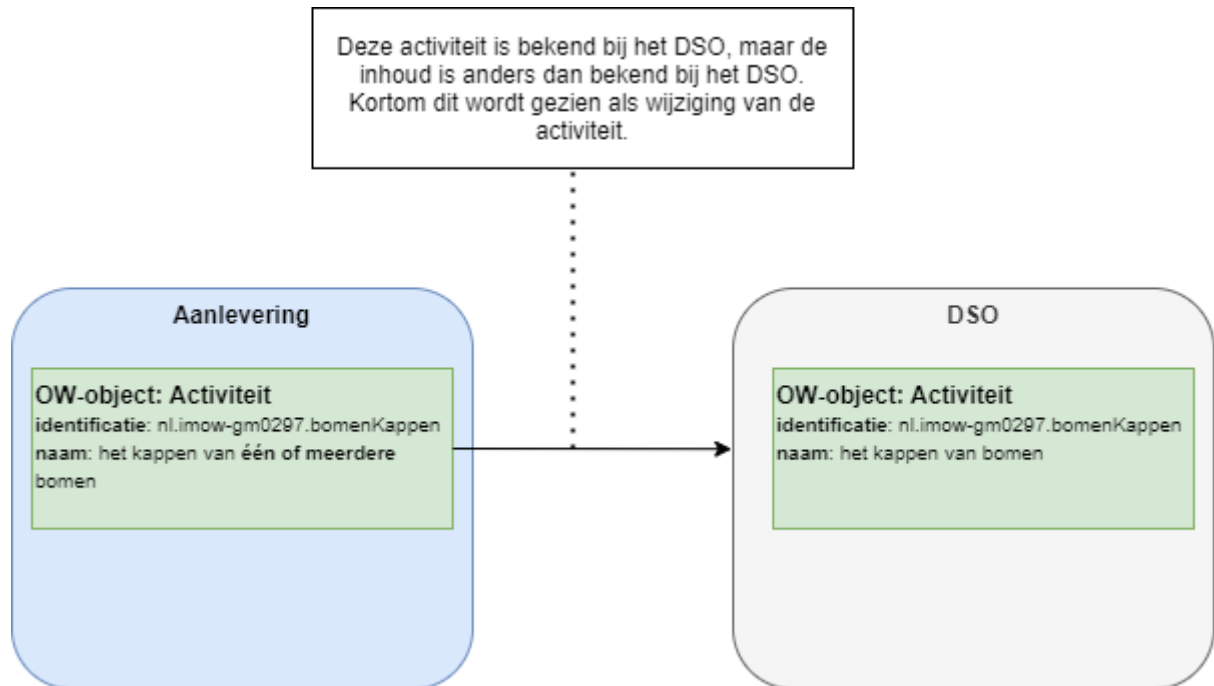
Om te constateren of iets een nieuw object is wordt er gekeken naar de identificatie. Is de identificatie van het object onbekend bij het DSO, dan wordt het object gezien als nieuw object.

Voor het opvoeren van een nieuw object gelden een aantal regels, namelijk:

De eerste keer dat een nieuw object wordt aangeleverd mag deze niet de status beëindigd hebben (OZON0104).

Als er verwezen wordt naar andere OW-objecten, dan moeten deze bestaan (OZON0109) dit betekent dat de OW-objecten waar naar verwezen wordt ofwel aangeleverd moeten worden ofwel al aangeleverd moeten zijn.

7.2.2 Wijziging van een object

Figuur 7

Om te constateren of een object gewijzigd wordt, wordt gekeken naar de identificatie van een object. Is de identificatie van een object al bekend in het DSO, dan wordt gekeken of de inhoud veranderd is.

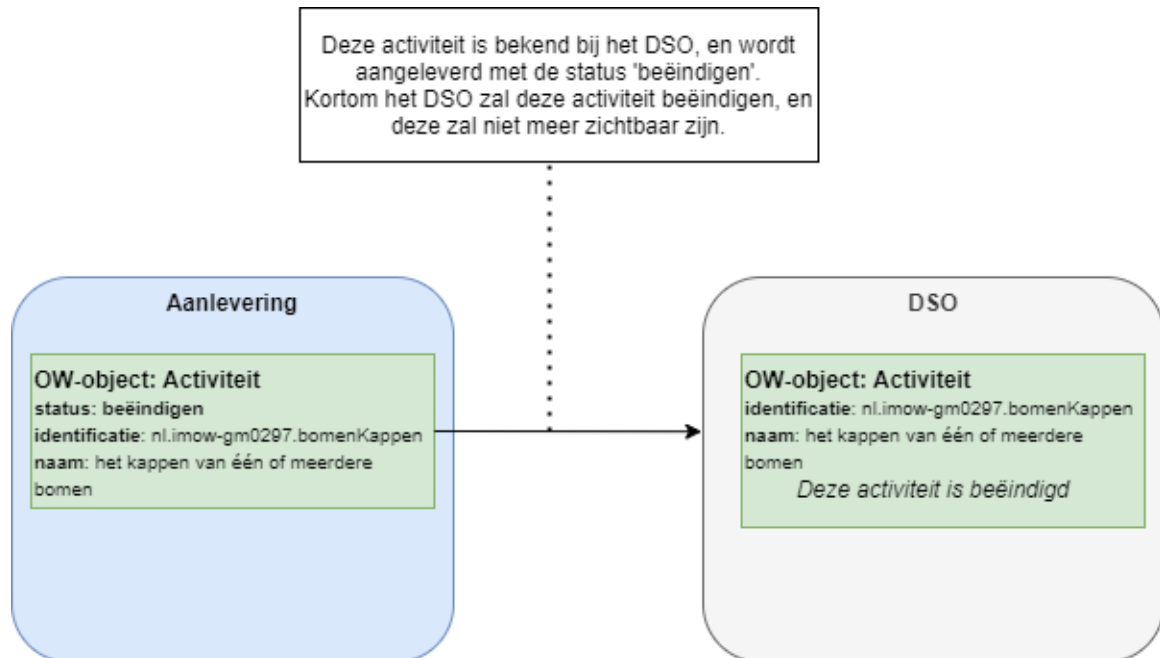
Voor het wijzigen van objecten gelden een aantal regels, namelijk:

- Het aanleveren van een OW-object mag alleen indien de gegevens zijn aangepast t.o.v. de vorige versie van het OW-object (OZON0108). Hierbij wordt een nieuwe relatie bij een OW-object ook gezien als een gegeven.
- Het aanleveren van een OW-object mag alleen gerelateerd zijn aan een Doel met tijdstempels die niet in het verleden ligt t.o.v. de meest recente wijziging (OZON0105 en OZON0106). Dit speelt vooral bij directe Mutaties (7.4).
Dit betekent dat ik als ik in 2021 een aantal wijzigingsbesluiten heb gemaakt, ik niet nog eens een wijziging van OW-objecten kan doen n.a.v. een wijzigingsbesluit uit 2019.
- Door het wijzigen van een object mogen er geen wees-objecten, dat zijn objecten waar niet meer naar verwezen wordt, ontstaan (OZON0350 t/m OZON0367).
- De volgende IMOW-elementen zijn geen objecten en kunnen derhalve niet direct gewijzigd worden:
  - ActiviteitLocatieaanduiding – deze moet altijd gewijzigd worden vanuit een RegelVoorledereen.

- Normwaarde – deze moet altijd gewijzigd worden vanuit een Omgevingsnorm of Omgevingswaarde.
- Kaartlaag – deze moet altijd gewijzigd worden vanuit een Kaart.

7.2.3 Beëindigen van object

Figuur 8

Bij het beëindigen van een object wordt gekeken naar de identificatie om te bepalen welk object beëindigd moet worden.

Voor het beëindigen van objecten gelden een aantal regels, namelijk:

- Het beëindigen van een object mag alleen als de inhoud exact overeenkomt met de laatst aangeleverde OW-informatie (OZON0107).
- Door het wijzigen van een object mogen er geen wees-objecten, dat zijn objecten waar niet meer naar verwezen wordt, ontstaan.

7.3 Alternatieven voor de wijzigingsmethode renvooi

Voor de situatie dat het werken met de wijzigingsmethode renvooi nog niet mogelijk is, zijn er twee alternatieve wijzigingsmethoden beschikbaar. De eerste alternatieve methode is Intrekken & vervangen, dat is beschreven in paragraaf 7.3.1. De tweede alternatieve methode is Integrale tekstvervanging, het onderwerp van paragraaf 7.3.2.

7.3.1 Intrekken & vervangen

Bij de alternatieve methode Intrekken & vervangen wordt de volledige STOP-regeling ingetrokken en vervangen door een nieuwe regeling. Daarnaast moeten de OW-objecten die je wilt wijzigen bij de intrekking-vervanging gewijzigd worden. Hiervoor gelden dezelfde uitgangspunten die gelden voor de wijzigingsmethode renvooi, te weten:

- Stuur alleen gegevens op als deze gewijzigd zijn.

- Verwijder expliciet gegevens die niet meer gebruikt worden.
- Een wijziging van een object zorgt voor een nieuwe versie van het object.

Op het uitgangspunt 'Stuur alleen gegevens op als deze gewijzigd zijn' geldt een uitzondering voor de objecttypen:

- Regeltekst
- Divisie
- Divisietekst
- Pons
- Regelingsgebied

Deze objecten zijn direct verbonden met de Regeling. Ze moeten daarom altijd opnieuw worden aangeleverd. Ze hoeven echter niet beëindigd te worden. De beëindiging van de objecten die direct met de Regeling verbonden zijn gebeurt immers al op Regeling-niveau. NB: als een Regeltekst, Divisie of Divisietekst niet meer bestaat, moet het OW-object wel worden beëindigd.

Aspecten van STOP die van belang zijn voor Intrekken & vervangen:

- Het is verplicht de nieuwe RegelingVersieInformatie op te sturen; STOP staat niet toe dat de RegelingVersieInformatie van de oude regeling wordt opgestuurd.
- Er moet een opvolgingsrelatie opgestuurd worden bij de nieuwe Regeling waarin wordt aangegeven dat deze opvolger is van de oude Regeling (o.b.v. de FRBRWork van de oude regeling).

Let op: Intrekken & vervangen kan niet gebruikt worden als er een tijdelijkDeel bij de Regeling hoort. ("OZON1033 Intrekken/Vervangen van een RegelingVersie is niet toegestaan wanneer er een Tijdelijk Deel naar verwijst")

Het tijdelijkDeel is bedoeld voor regels uit reactieve interventie, voorbereidingsbesluit en projectbesluit, die al dan niet tijdelijk deel uitmaken van een geconsolideerde regeling.

7.3.2 Integrale tekstvervanging

De tweede alternatieve wijzigingsmethode is Integrale tekstvervanging. Bij deze methode wordt de Regeling*versie* vervangen. Integrale tekstvervanging kan ook worden gebruikt als er een of meer tijdelijkDelen bij de Regeling horen. Voor het omgevingsplan en de omgevingsverordening is dit daarom de aanbevolen alternatieve wijzigingsmethode.

Deze methode leidt tot een regulier wijzigingsbesluit, aangezien er geen nieuw (Work)ID van de Regeling hoeft te worden gemaakt. De uitgangspunten voor het muteren gelden dus onverkort:

- Stuur alleen gegevens op als deze gewijzigd zijn.
- Verwijder expliciet gegevens die niet meer gebruikt worden.
- Een wijziging van een object zorgt voor een nieuwe versie van het object.

Bij Integrale tekstvervanging gelden derhalve niet de uitzonderingen voor Regeltekst, Divisie, Divisietekst en Regelingsgebied die bij Intrekken & vervanging wel van toepassing zijn.

7.4 Directe mutaties

Het is mogelijk dat er een wijziging nodig is van OW-objecten zonder dat hier expliciet een besluit over genomen is. Dit kan middels een directe mutatie (directeMutatieOpdracht). Bij een directeMutatieOpdracht hoort geen publicatie of bekendmakingsdatum. Dit maakt het mogelijk om achteraf additionele annotaties aan te vullen zonder een besluit te hoeven nemen.

Vanuit het manifest-OW wordt verwezen naar het Doel van een vorige aanlevering. De tijdslijnen van de nieuwe versie van de OW-objecten horen bij de tijdstempels van dat vorige doel. Kortom, het wijzigen middels een directeMutatieOpdracht maakt dat OW-objecten met terugwerkende kracht gewijzigd worden.

Er zijn OW-objecten waarvan het onlogisch is dat deze gewijzigd worden met een directe mutatie, dit zijn:

- OW-Locaties. Als de noemer van een locatie zou wijzigen dan wordt verwacht dat de verwijzing vanuit de Regeling ook gewijzigd wordt. Als de geometrie van de locatie wijzigt dan wordt verwacht dat er een aanpassing van de bijbehorende GIO wordt aangeleverd. Het zou wel mogelijk zijn om een OW-Locatie te wijzigen in het geval dat er gebruik gemaakt dient te worden van een recentere versie van een ambtsgebied, of als het hoogte-attribuut van de locatie wordt aangevuld/aangepast.
- OW-Regelteksten. Als de verwijzing naar het artikel/lid wordt aangepast, dan heeft dit waarschijnlijk ook invloed op de Regeling zelf.
- OW-Divisies/OW-DivisieTeksten. Als de verwijzing naar de divisie/de divisietekst wordt aangepast, dan heeft dit waarschijnlijk ook invloed op de Regeling zelf.

7.5 Ontwerp-objecten

In OW is het mogelijk om ontwerp-objecten op te nemen, dit kan middels het attribuut procedurestatus, zoals beschreven in Paragraaf 3.2.3. Een OW-object dat de procedurestatus ontwerp heeft wordt anders behandeld dan OW-objecten die dat niet hebben.

Aan de STOP-kant betekent een ontwerp het volgende:

- Het soortprocedure (c.q. proceduuretype) is ontwerp (i.p.v. definitief)
- Er mogen minder procedurestappen gebruikt worden in vergelijking met definitieve regelgeving
- De ConsolidatieInformatie mag geen tijdstempels bevatten (het ontwerp wordt immers niet geconsolideerd met bestaande regelgeving).

OW-objecten met de procedurestatus 'ontwerp' kunnen niet gemuteerd worden. Deze ontwerp-OW-objecten worden gezien als een nieuwe versie van een OW-object die niet hoort bij vastgestelde regelgeving. Dit is ook omdat ontwerpbesluiten niet gemuteerd kunnen worden, maar een losstaande status hebben t.o.v. vastgestelde regelgeving. Er zijn twee soorten aanleveringen die ontwerp-objecten kunnen bevatten, namelijk:

- De eerste aanlevering (c.q. initieel ontwerpbesluit)
- Een wijzigingsbesluit (c.q. ontwerp wijzigingsbesluit)

7.5.1 Initieel ontwerpbesluit

Bij een initieel ontwerpbesluit wordt verwacht dat alle OW-objecten in de procedurestatus ontwerp worden aangeleverd. Echter, bij een ontwerpwijzigingsbesluit hoeven alleen de annotaties die zijn gewijzigd ten opzichte van de vastgestelde regeling te worden aangeleverd.

Bijvoorbeeld: Een initieel omgevingsdocument met o.a. een artikel in de regeling waarmee het slopen van karakteristieke panden verboden wordt.

Deze Regeling bevat een activiteit (slopen van karakteristieke panden) met de procedurestatus ontwerp. Daarnaast wordt ook verwacht dat een juridische regel (regel voor iedereen, incl. activiteitlocatieaanduiding) en een regeltekst-object, beiden met de procedurestatus ontwerp, worden aangeboden.

Kortom, iedere annotatie behorend bij het initieel ontwerpbesluit zal met de procedurestatus ontwerp moeten worden aangeleverd.

Ontwerp-activiteiten zullen niet verschijnen in de registratie van toepasbare regels, dus er kunnen geen vragenbomen op ontwerp-activiteiten gemaakt worden.

7.5.2 Ontwerpwijzigingsbesluit

Net zoals bij een 'regulier' wijzigingsbesluit worden bij een ontwerpwijzigingsbesluit alleen annotaties die wijzigen ten opzichte van de vastgestelde regelgeving aangeleverd. Het is bij een ontwerpwijzigingsbesluit wel mogelijk om te verwijzen naar annotaties uit de vastgestelde regelgeving.

Voorbeeld: Artikel 1: Het is verboden om te zwemmen in het centrumgebied.

Gaat gewijzigd worden op de volgende manier:

Artikel 1: Het is verboden om te zwemmen in het centrumgebied en in het stiltegebied.

In dit geval hoeft het Regeltekst-object niet te worden aangeleverd, deze bestaat immers al. Er is wel noodzaak voor een ontwerpversie van de juridische regel, aangezien de locatie waar deze regel over gaat wordt uitgebreid. Er is ook noodzaak voor een nieuwe OW-locatie in ontwerp, aangezien er een stiltegebied-GIO wordt toegevoegd in dit ontwerpwijzigingsbesluit.

Voorbeeld: Artikel 1: Het is verboden om te zwemmen in het centrumgebied en in het stiltegebied.

Gaat gewijzigd worden op de volgende manier:

Artikel 1: Het is verboden om te zwemmen in het centrumgebied en in het stiltegebied.

Artikel 2: Er geldt een meldingsplicht omtrent het zwemmen in het stiltegebied.

Voor Artikel 1 wordt de juridische regel die verwijst naar het stiltegebied in ontwerp gewijzigd t.o.v. de vastgestelde versie van de juridische regel. Voor Artikel 2 wordt wel een ontwerp-Regeltekst-object aangeleverd inclusief bijbehorende ontwerp-OW-annotaties. De OW-Locatie stiltegebied en de OW-activiteit zwemmen hoeven niet te worden aangeleverd aangezien deze al bestonden in vastgestelde regelgeving.

Ontwerp-OW-objecten mogen verwijzen naar vastgestelde regelgeving, maar andersom is niet het geval. Vastgestelde regelgeving mag niet verwijzen naar ontwerp-objecten.

Bij het aanleveren van Ontwerp-OW-objecten is het zeer aan te bevelen dat de identificaties identiek blijven aan de OW-objecten die horen bij vastgestelde regelingen. De voorziening zorgt ervoor dat er geen validatieconflicten zijn, omdat ontwerp-objecten in aparte tabellen gepersisteerd worden.

A Bijlage: versiehistorie

In de versiehistorie wordt met WELT-xx verwezen naar de Wensen en Eisen Lijst voor de TPOD-standaard. Deze lijst bevat meldingen en wijzigingsverzoeken die door gebruikers van de standaard zijn ingediend. De ingediende meldingen zijn te vinden via <https://www.geonovum.nl/geo-standaarden/omgevingswet/meldingen>. Voor de STOP-standaard bestaat een vergelijkbaar meldingssysteem, waarnaar wordt verwezen met STOP-issue #xx. De STOP-issuetracker is te vinden via <https://gitlab.com/koop/STOP/standaard/-/issues>.

Versie	Datum	Wijziging
V1.0.3	2020-10-30	<p>De volgende aanpassingen zijn gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> standBestand hernoemd naar owBestand in 4.2 hoogte toegevoegd bij Gebied/Lijn/Punt in 4.3.7.2 disclaimer toegevoegd over gebruik hoofdletters bij code bestuurslaag (o.b.v. WELT-76 in 3.2.1) disclaimer toegevoegd over het gebruik van juridische regel bij artikel (o.b.v. WELT-86 in 4.3.2) disclaimer toegevoegd over het niet mogen gebruiken van bogen en cirkels (o.b.v. WELT-59 in 3.1.4) afbeelding van ID's (o.b.v. WELT-77) in 3.1.4 aangepast. Richtlijn grootte van bestanden aangepast van 50MB naar 10MB in 3.1.4 (weer aangepast in nieuwe RC). Inleidende zin bij procedurestatus verbeterd (o.b.v. WELT-82 in 3.2.3). Het gebruik van Ambtsgebied mogelijk gemaakt (o.b.v. WELT-84) in 3.2.1 en 4.3.7.3. Symbolisatieltem toegevoegd (4.6). Regels voor aanleveren van geometrieën bijgesteld in 3.1.4 (o.b.v. WELT-107). Afbeeldingen aangepast o.b.v. nieuwe objecten. Fout bij element hoogte binnen locatie hersteld in 4.3.7.
V1.0.4	2021-04-13	<p>De volgende aanpassingen zijn gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> In 3.1 aangegeven dat het manifest-ow verplicht is.
V2.0.0-rc	2021-06-15	<p>De volgende aanpassingen zijn gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> In 3.1 aangegeven dat het manifest-ow verplicht is (WELT-151). In 2.2 Tekstdeel toegevoegd in het schema van vrijetekststructuur (WELT-132). In hoofdstuk 4 maximale veldlengtes opgenomen in de documentatie. In 4.3.5 beschrijving omtrent het gebruik van eenheid aangepast (WELT-166). In 4.4.2 Gebiedsaanwijzing toegevoegd bij Tekstdeel (WELT-122). In 4.4.5 aanpassen documentatie Regelingsgebied (WELT-155). In 4.3.7.3 het ambtsgebied-object aangepast n.a.v. bevindingen. Hoofdstuk 6 toegevoegd over GIO's en richtlijnen om vanuit OW te komen tot GIO's. Hoofdstuk 7 toegevoegd over Muteren.

Versie	Datum	Wijziging
V2.0.0	2021-06-29	<p>De volgende aanpassingen zijn gedaan:</p> <p>(niet in rc) in 3.2.1 objecttypen aangevuld met de ontbrekende objecttypen.</p> <p>(niet in rc) in 4.3.7.3 de definitie van Ambtsgebied aangepast.</p> <p>(niet in rc) in 5.1 een toelichting geplaatst omtrent de tijdslijnen van gegevens die niet in IMOW zitten.</p> <p>(niet in rc) in 5.2 de toelichting omtrent Regelingsgebied aangepast.</p> <p>(niet in rc) hoop aanvullingen in hoofdstuk 7 n.a.v. review.</p> <p>(niet in rc) in 7.5 aangepast dat ontwerpversies wel ConsolidatieInformatie mogen bevatten, maar geen tijdstempels (binnen de ConsolidatieInformatie).</p>
V2.0.1-rc	2021-12-17	<p>Er zijn geen nieuwe schema's behorend bij IMOW v2.0.1.</p> <p>De volgende aanpassingen zijn gedaan:</p> <p>In 3.2.1 de reguliere expressie hersteld.</p> <p>Bij hoofdstuk 4 een disclaimer over de volgorde van XML-elementen opgenomen.</p> <p>In 4.3.8 aangegeven dat de Pons geldt voor bestemmingsplannen die niet meer getoond worden (WELT-182).</p> <p>In 4.4.3 tekstdeel-foutjes hersteld (toelichting van element).</p> <p>In 4.6.1 symbolisatieltem-foutjes hersteld (toelichting van element, en gebruik status en procedurestatus-elementen).</p> <p>In 0 aangepast dat het verboden is geworden om de oude RegelingVersieInformatie mee te sturen en tekstuele verbeteringen (o.a. nav WELT-171).</p> <p>In 7.3.2 aanvulling van integrale tekstvervanging (STOP#191).</p>

Versie	Datum	Wijziging
V2.0.2	2023-01-09	<ul style="list-style-type: none"> • Om de standaard minder vaak verandert heeft de wijzighistorie een minder prominente plaats gekregen. • In de alle hoofdstukken tekstuele aanpassingen gedaan om de leesbaarheid van de standaard te vergroten. • Paragraaf 3.2.4 over bestandsgrootte geschrapt omdat dit nu elders geregeld is (WELT-196). • Toevoegen van UML diagrammen Kaart en Kaartlaag en SymbolisatieItem in paragraaf 2.4.4 en 2.4.5 (WELT-201). • Toevoegen van UML diagram OwObject in paragraaf 2.4.1 (WELT-199). Voor duidelijkheid ook OP-object toegevoegd in paragraaf 2.4.2. • Aanscherpen tekst over identificatie ActiviteitLocatieaanduiding in paragraaf 4.3.2.1 (WELT-194). • Toevoegen van UML diagram Locatie en bestaan MultiPoint en MultiCurve in paragraaf 2.4.3 (WELT-191). • De tekst in over integrale tekstvervanging paragraaf 7.3.2 verduidelijkt (WELT-184). • In paragraaf 5.2 verhelderd dat nu niet is toegestaan dat twee Locaties naar dezelfde geometrie verwijzen maar dat er niet op gevalideerd wordt en dat het uit de standaard gaat verdwijnen. (WELT-173). • Naamgeving OwObject aangepast naar OW-object. • Paragraaf 7.3 over intrekken en vervangen herschreven met gelijkblijvend inhoud. De noot dat Integrale tekstvervanging momenteel niet werkt bij Regelingen met vrijetekststructuur is verwijderd omdat het nu wel werkt. • In paragraaf 4.3.8 en 7.3.1 teksten over Pons aangescherpt. (WELT-205)